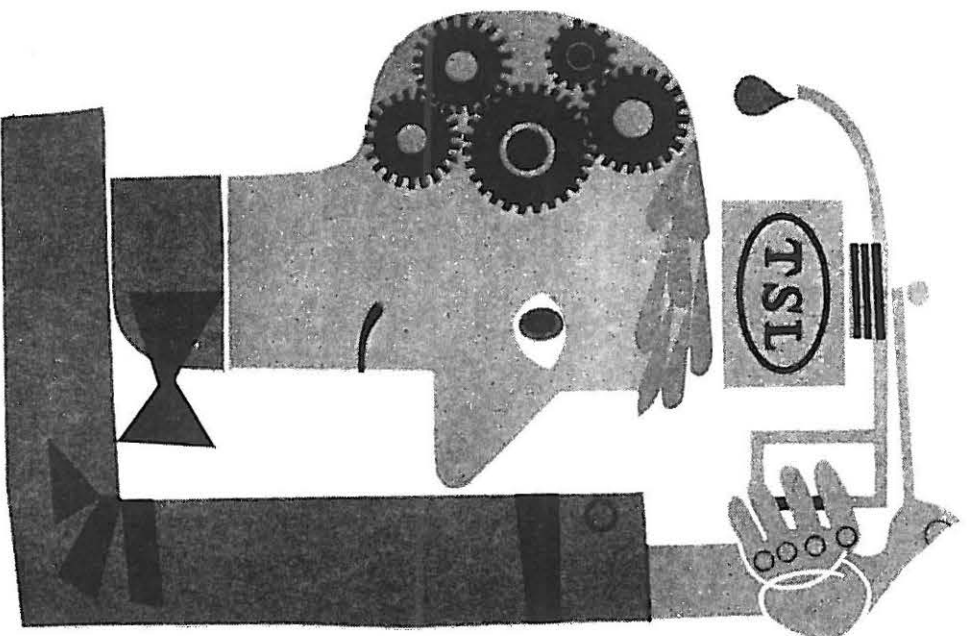

TYÖVÄEN SIVISTYSLIITTO 1961

TYÖVÄEN
SIVISTYSLIITON
toimikunnan
K E R T O M U S
liiton toiminnasta vuonna
1961

Oiva Valavaara

* 22. 10. 1906 — † 28. 3. 1961

I. Yleistä

Kertomusvuonna ovat varsinaiset kansansivistysjärjestöt edelleen olleet kiinteässä yhteistyössä niin kansansivistysmäärärahojen korottamiseksi kuin muutenkin. Vuoden 1962 kansansivistysmäärärahoihin saatiinkin jo hallituksen budjettiesityksessä ja lisäksi eduskunnassa korotuksia kansansivistysjärjestöjen ja opintokerhotyöhön käytettävään määrärahoihin. Kansansivistysjärjestöjen jo vuosikymmeniä kestänyt yhteistyö tahdottiin nyt saada kiinteämpään muotoon. Näin valmisteltiin väljämuotoisen kansansivistysjärjestöjen yhteistoimikunnan perustamista. Sen perustava kokous kuitenkin siirtyi vuoden 1962 alkuun. Yhteistyön tuloksena on myös pidettävä sitä, että Kansansivistysopillisen Yhdistyksen toimesta saatiin julkaistuksi — monen vuoden työn jälkeen — maisteri Marjatta Soisalo-Soinisen toimittama Suomen vapaan kansansivistystyön bibliografia 1820—1955. Edelleen opintokeskukset päättivät vuoden 1962 kevättyökaudella toimeenpanna uuden opintokerhotutkimuksen, joka jätettiin YKK:n tutkimuslaitoksen lähemmin suunniteltavaksi.

Valtion kansansivistyslautakunnan aloitteesta ja Kansalaiskasvatuksen Keskuksen kokoonkutsumana pidettiin syksyllä kansansivistysjärjestöjen ja -laitosten sekä nuorisojärjestöjen yhteinen konferenssi, jonka aiheena oli kasvatus kansainväliseen yhteisymmärrykseen.

Kansainvälisestä yhteistyöstä mainittakoon, että Pohjoismaiden työväen sivistysliittojen toimihenkilöiden kokous pidettiin Helsingissä kertomusvuoden syksyllä. Myös Pohjois-Suomen ja Ruotsin työväen sivistysliiton Norrbottenin piirien välinen yhteistyö saavutti uusia piirteitä: mm. yhteiset suomenkieliset opinto-ohjaajakurssit järjestettiin Pohjolan Opistossa.

Yhteys työväen sivistysliittojen kansainväliseen järjestöön (IFWEA) on kiinteä. Unescon myöntämällä työläismatka-apurahalla ja nuorisotyömäärärahoista saadun pienen avustuksen turvin järjestettiin syyskesällä onnistunut nuorisotyöntekijöiden opintomatka Tanskaan, Länsi-Saksaan ja Itävaltaan. Unescon avustuksella oli maamme kansansivistysväen yhteisenä vieraana ja luennoitsijana dr. Wolfgang Speiser Wienistä ja liittomme vieraana lyhyellä luentomatkalla Fircroft Collegen johtaja P. G. H. Hopkins Englannista. Li-

ton opintosihtööri Väinö Ruusala teki syyskaudella 3 ½ kuukauden opintomatkan USA:han.

Jo edellisenä kertomusvuonna aloitettu työväen muistitiedon keruu saatiin organisoiduksi, kuten vuosikertomuksen asianomaisesta kohdasta käy selville.

Liitto koki vuoden alkupuolella suuren menetyksen yli kolmekymmentä vuotta liittoa uskollisesti palvelleelle toimistosihtööri ja Työläisopiskelijan toimittaja *Oiva Valavaaran* elämän katkettua maalisk. 28 p:nä. Juuri ennen Valavaaran kuolemaa ilmestyi Tammen kustantamana *Yhdistystoiminnan käsikirja*, jonka Valavaara oli työnsä ohessa kirjoittanut.

Liitossa tapahtui eräitä toimihenkilöiden vaihdoksia. Toinen opintosihtööri, yht.kand. *Lahja Kivinen* erosi toimestaan vuoden alkupuolella. Avoinna olevat toimet täytettiin vasta syksyllä. Kirjalliseksi sihtööriksi ja Työläisopiskelijan toimittajaksi valittiin sosionomi *Kalevi Pihanurmi* sekä opintoneuvojiksi *Kalle Kuittinen* ja *Sulo Hentula*.

Liiton opintokerhotyössä ja kirjeopiston toiminnassa on tapahtunut pientä lisäystä. Työväenliikkeessä vallinnut rikkiinäisyys on jatkuvasti haitannut kenttätöitä tuntuen erityisesti liiton paikallisosastojen työssä.

II. Jäsenjärjestöt

Kertomusvuoden aikana kuuluivat liiton jäsenjärjestöihin: Suomen Sosialidemokraattinen Puolue, Kulutusosuuskuntien Keskusliitto, Finlands Svenska Arbetarförbund, Työväen Urheiluliitto, Suomen Kutomatyöväen liitto, Suomen Työväen Musiikkiliitto, Sosialidemokraattinen Naisliitto, Suomen Sosialidemokraattinen Nuorisoliitto, Työväen Näyttämöiden liitto, Suomen Kirjatyöntekijäin liitto, Suomen Sosialidemokraattinen Raittiusliitto, Työväen Akatemian Kannatusosakeyhtiö, Suomen Työväen Esperantoliitto, Liiketyöntekijäin liitto, Suomen Ammattiyhdistysten Keskusliitto, Suomen Paperiteollisuudentyöntekijäin liitto, Suomen Rakennustyöläisten liitto, Suomen Työläisliitto, Suomen Muurarien liitto, Suomen Metallityöväen liitto, Suomen kunnallisten työntekijäin ja viranhaltijain liitto, Suomen Elintarviketyöläisten liitto, Suomen Puunjalostusteollisuustyöntekijäin Liitto, Suomen Rautatieläisten liitto, Suomen Sosialidemokraattinen Sanomalehtimiesliitto, Suomen Nahka-, Jalkine- ja Kumityöväen liitto, Suomen Vaatetustyöläisten liitto, Työväen Akatemian Toveriliitto, Suomen Hotelli- ja Ravintolahenkilökunnan liitto, Suomen Veturimiesten liitto, Suomen Lasi- ja Posliinityöväen liitto, Suomen Kansan Demokraattinen liitto, Suomen Naisten Demokraattinen liitto, Suomen Demokraattinen Nuorisoliitto, Suomen Kommunistinen Puolue, Väinö Voionmaan Säätiö, Suomen Maaseututyöväen

liitto, Suomen Merimies-Unioni, Valtion Virkailijain liitto, Suomen Sukeltajain liitto, Suomen Kiinteistötyöntekijäin liitto, Kristillisten Sosialidemokraattien liitto, Suomen Auto- ja Kuljetusalan Työntekijäliitto, Suomen Pienviljelijäin liitto, Finlands Svenska Socialdemokratiska Ungdomsklubbars Centralkommitté, Suomen Postimiesliitto, Kutoma- ja Neuletyöväen liitto, Suomen Tekstiililaitosmiesten liitto, Sosialidemokraattisen Nuorison Keskusliitto, Nuorten Kotkain Keskusliitto, Työväen ja Pienviljelijäin Sosialidemokraattinen Liitto, Pohjolan Opiston Toveriliitto, Ammattiyhdistysopiston Toveriliitto, Työväen Urheiluseurojen Keskusliitto, Auto- ja Kuljetustyöväen Liitto, Puuteollisuustyöväenliitto, Teräs- ja konepajatyöväen ammattiliitto, Nahka- ja kumialojen ammattiliitto, Suomen Ammattijärjestö, Suomen Sähköalantyöntekijäin liitto, Yleis- ja erikoisalojen ammattiliitto, Korjaamotyöväen ammattiliitto, Rautatieläisten Ammattiyhdistysten Liitto, Toimittajaliitto, Tekstiilityöväen liitto ja Väinö Voionmaan Opiston Toveriliitto. Kaikkiaan 66 jäsenjärjestöä, jotka ovat tilittäneet jäsenmaksuja yhteensä 1 407 309 jäseneltä.

III. Edustajisto

1. Kokoonpano

Liiton jäsenjärjestöjen valitsemina edustajina ja (varaedustajina) kuuluivat liiton edustajistoon seuraavat:

Suomen Sosialidemokraattisesta Puolueesta Aatto Väyrynen, valde Nevalainen, Maria Sinisalo, Helinä Halava, Tyne Paasivuori ja Eino Kalkkinen (Olli Laitinen, Pirjo Elo, Toivo Kivinen, Esteri Lankinen, Elsa Tamminen ja Teppo Meriluoto);

Kulutusosuuskuntien Keskusliitosta Jalmari Laakso, Sulo Suortti, Veikko Kuoppala, Jorma Jalava, Paaavo Alanen, Osvald Fager, Aimo Hautaniemi, Ensio Heikkilä, Terho Hänninen, Meeri Ilola, Martti Kallinen, Eero Kettunen, Kalevi Koskivirta, Martti Larni, Saima Munter, E. K. Mäkinen, Onni Peltonen, T. J. Puumalainen, Sanelma Saari, Artturi Saarimaa, B. J. Salminen, Olavi Louheranta, Mauri Talvio, Sakari Kiuru, Ulla-Brita Dickman, Aarno Varheenmaa ja Eero Vuoristo (Sulo Karvosenoja, Emil Keinonen, Aili Lindström, Eeva Manninen, Kaisa Metso, Impi Nieminen, Sanelma Salama, Armi Toivanen, A. M. Salonen, Elli Valovuori, Osmo Äikäs, Aarne Salo ja Osmo Viljanen);

Finlands Svenska Arbetarförbundista Lars Lindeman (Judith Sundman);

Työväen Urheiluliitosta Helvi Raatikainen, Torsti Saario ja Lauri Alho (Greta Rajala-Rinne, Lennart Kivi ja Väinö Montonen);

Suomen Kutomatyöväen liitosta Matti Sunell (Irene Yrjölä);

Suomen Työväen Musiikkiliitosta Oiva Hildén (Juho Rossi);
Sosiaalidemokraattisesta Naisliitosta Irja Salmela (Laura Brander-Wallin);
Suomen Sosiaalidemokraattisesta Nuorisoliitosta Eila Laitila ja Aarne Selin (Antti Hietanen ja Pentti Kymensalo);
Työväen Näyttämöiden liitosta Paavo Salomaa (Kalle Koponen);
Suomen Kirjatyöntekijäin liitosta Aarne Koskinen ja Pauli Nieminen (Väinö Kalervo ja Margit Merra);
Suomen Sosiaalidemokraattisesta Raittiustiitosta Yrjö Saarinen ja Urho Merilinna (Mauno Merilinna ja Rakel Lehtokoski);
Työväen Akatemian Kannatusosakeyhtiöstä Väinö Liukkonen (Ensio Kotiranta);
Suomen Työväen Esperantoliitosta Kaarlo Jokinen (Saimi Uuranen);
Liiketyöntekijäin liitosta Aarre Happonen ja Lempi Lehto (Pekka Ylivuori ja Toivo Kaiponen);
Suomen Ammattiyhdistysten Keskusliitosta Irene Vähätalo, Väinö Vanhanen, Teuvo Honkanen, Kauko Liukkonen, Bruno Miettinen, Lauri Kirvesniemi, Erkki Ikäheimonen, Nils Nilsson, Uuno Nokelainen, Olavi Saarinen, Hilarius Brask, Uuno Hiironen ja Leo Piitulainen (Klaus Kallio, Runar Gustafsson, Veikko Mäki, Margit Heikura, Kalle Pirttijärvi, Paavo Virtanen, Olavi Lahtinen, Marja-Leena Vilenius, Aino Peltonen ja Väinö Kosonen);
Suomen Paperiteollisuustyöntekijäin liitosta Aapeli Lankinen ja Ahti Fredriksson (Eira Markqvist ja Sulo Peltonen);
Suomen Rakennustyöläisten liitosta Martti Nieminen, Olavi Pohjola ja Viljo Pennanen (Antti Jäntti);
Suomen Työläisliitosta Edith Paasonen (Impi Terho);
Suomen Muurarien liitosta Kaarlo Aalto (Urho Kilpinen);
Suomen Metallityöväen liitosta Jalo Lindgren, Kosti Lindgren ja Arvid Nieminen (V. Puska, E. Suikkanen ja A. Hoberg);
Suomen kunnallisten työntekijäin ja viranhaltijain liitosta Eugen Kaukolampi ja Rauha Ruohonen (Antti Suhonen ja Maila Ylivuori);
Suomen Elintarviketyöläisten liitosta Martti Rauhamo (Kerttu Vainio);
Suomen Puunjalostusteollisuustyöntekijäin Liitosta Lauri Vilponiemi ja Pirkko Meriluoto (Orvo Lahtinen ja Toivo Rekola);
Suomen Rautatieläisten liitosta P. Ovaskainen ja P. Friman (A. Tahvanainen ja U. Keijonen);
Suomen Sosiaalidemokraattisesta Sanomalehtimiesliitosta J. A. Juuti (Pentti Salmelin);
Suomen Nahka-, Jalkine- ja Kumityöväen liitosta Rakel Matvejeff (Aune Kaunisto);
Suomen Vaatetustyöläisten liitosta Anni Ekström (Annikki Toivonen);
Työväen Akatemian Toveriliitosta Ensio Syrjänen (Helvi Tammelin);

Suomen Hotelli- ja Ravintolahenkilökunnan liitosta Aune Ulvi (Aino Sallinen);
Suomen Veturimiesten liitosta Erkki Nikkanen (Pekka Oivio);
Suomen Lasi- ja Posliinityöväen liitosta Jouko Salminen (Lydia Haanpää);
Suomen Kansan Demokraattisesta Liitosta K. L. Kulo, Leo Kaspio, Paavo Hyvönen ja Allan Kankainen (Aimo Haapanen, Pentti Leväpuro, Arvo Stenman ja Aulikki Koste);
Suomen Naisten Demokraattisesta Liitosta Elsa Aaltonen ja Elli Parkkari (Sylvi Rinne);
Suomen Demokraattisesta Nuorisoliitosta Ossi Sjöman ja Anja Jämsen (Pentti Helander ja Tauno Wallendahl);
Suomen Kommunistisesta Puolueesta Veikko Hauhia, Aino Kuosmanen ja Saara Mäkinen (Kalle Kuittinen, Toivo Pohjonen ja Markus Kainulainen);
Väinö Voionmaan Säätiöstä R. H. Oittinen (Annikki Saarela-Johansson);
Suomen Maaseututyöväen liitosta Juho Kaasalainen (Eino Vilhunen);
Suomen Merimies-Unionista Berndt Johansson (Pekka Kinnari);
Valtion Virkailijain liitosta E. Marttila (V. Lehtelä);
Suomen Suhlattajain liitosta Mauri Rantanen (Mauno Sillfors);
Suomen Kiinteistötyöntekijäin liitosta Väinö Virtanen (Vilho Laamanen);
Kristillisten Sosiaalidemokraattien liitosta Paavo Alanen (Elma Jaatinen);
Suomen Auto- ja Kuljetusalan Työntekijäliitosta Emil Rautiainen (Eera Vaattinen);
Suomen Pienviljelijäin liitosta Salli Hantunen ja Elli Kallioranta (Walter Kuusela ja Y. E. Peltonen);
Finlands Svenska Socialdemokratiska Ungdomsklubbars Centralkommittéstä Bruno Sundman (Axel Lindström);
Suomen Postimiesliitosta Yrjö Löytönen (Elis Aikio);
Kutoma- ja Neuletyöväen liitosta Eero Lindholm (Heikki Salmi);
Suomen Tekstiililaitosmiesten liitosta Eino Mäkinen (Aatos Kuusman);
Salamatyöntekijäin liitosta Matti Leviö (Alfons Sundvik);
Sosiaalidemokraattisen Nuorison Keskusliitosta Urpu Vihavainen ja Aulis Leppänen (Rauha Jalava ja Holger Pelin);
Nuorten Kotkain Keskusliitosta Pentti Sulonen (Martti Pöysälä);
Työväen ja Pienviljelijäin Sosiaalidemokraattisesta Liitosta Torsti Toivonen ja Lauri Korppi (Erkki Väre ja Eero Santala);
Pohjolan Opiston Toveriliitosta Sirkka-Liisa Nättinen;
Ammattiyhdistysopiston Toveriliitosta Greta Bäckman (Tauno Nissinen);

Työväen Urheiluseurojen Keskusliitosta Pentti Anttila, Irja Tanhuanpää ja Martti Tynkkynen (Esko Hyttinen, Sulo Lahtinen ja Esko Helle);

Auto- ja Kuljetustyöväen Liitosta Leila Artokari (Rainer Raita);

Puuteollisuustyöväenliitosta Veikko Pääkkönen (Edvin Kenraali);

Teräs- ja konepajatyöväen ammattiliitosta Esko Honkavaara (Rudolf Stendahl);

Nahka- ja kumialojen ammattiliitosta Martti Kivimäki (Anna Kilpinen);

Suomen Ammattijärjestöstä Olavi Järvelä, Toivo Anttila ja Aarre Manninen (Svea Degerman, Kerttu Muhonen ja Niilo Kiviniitty);

Suomen Sähköalantöntekijäin liitosta Arvo H. Kreivilä (Heikki Varjonen);

Yleis- ja erikoisalojen ammattiliitosta Armas Kaivanto (Kaiko Judén);

Korjaamotyöväen ammattiliitosta Erkki Forsman (Toivo Kallio);

Rautatieläisten Ammattiyhdistysten Liitosta Veikko Aalto (Arvi Porttikivi);

Toimittajaliitosta Sulo Kivinen (Kai Niini);

Tekstiilityöväen liitosta Kalle Aho (Hilda Väänänen);

Väinö Voionmaan Opiston Toveriliitosta Seppo Huuhtanen (Hannu Vilpponen).

2. Kokoukset

Edustajisto kokoontui kertomusvuoden aikana kerran. Kokous oli liiton sääntömääräinen vuosikokous huhtikuun 28 päivänä.

Vuosikokouksessa tehdyistä päätöksistä mainittakoon:

1) Hyväksyttiin liiton toimikunnan laatima kertomus liiton toiminnasta vuonna 1960 ja liiton tilikertomus kalenterivuodelta 1960, vahvistettiin tilinpäätös ja myönnettiin tilivelvollisille vapaus v. 1960 tileistä.

2) Hyväksyttiin liiton toimikunnan laatima ehdotus liiton työohjelmaksi vuonna 1961.

3) Hyväksyttiin liiton toimikunnan laatima ehdotus liiton tulo- ja menoarvioksi vuodeksi 1961.

4) Liiton uusiksi jäsenjärjestöiksi kuluva vuoden alusta hyväksyttiin Ammattiyhdistysopiston Toveriliitto r.y., Työväen Urheiluseurojen Keskusliitto r.y., Auto- ja Kuljetustyöväen Liitto r.y., Puuteollisuustyöväenliitto r.y., Teräs- ja konepajatyöväen ammattiliitto r.y., Nahka- ja kumialojen ammattiliitto r.y., Suomen Ammattijärjestö r.y., Suomen Sähköalantöntekijäin liitto r.y., Yleis- ja erikoisalojen ammattiliitto r.y., Rautatieläisten Ammattiyhdistysten Liitto r.y., Toimittajaliitto r.y., Tekstiilityöväen liitto r.y. ja Väinö Voionmaan Opiston Toveriliitto r.y.

5) Vuosikokouksesta alkavaksi kaksi vuotta kestäväksi toimikaudeksi 1961—1963 valittiin erovuorossa olevat varsinaiset jäsenet Yrjö Kallinen, R. H. Oittinen, Pauli Burman ja Gunnar Asplund uudelleen. Varajäseniksi valittiin erovuorossa olevien tilalle uudet jäsenet Uuno Nokelainen ja Aulis Leppänen.

6) Liiton tilintarkastajiksi valittiin vuodeksi 1961 KK:n valitsema tilintarkastaja ja *Vilho Harinen*, varalle *Aug. Niemistö*.

IV. Liiton johto, toimihenkilöt ja toimisto

Liiton toimikuntaan kuuluivat varsinaisina jäseninä *Yrjö Kallinen*, *R. H. Oittinen*, *Olavi Järvelä*, *Tyyne Paasivuori*, *Sulo Suortti*, *Pauli Burman* ja *Gunnar Asplund* sekä varajäseninä *Veikko Oittinen* ja *Nestori Parkkari* koko vuoden, *Pentti Kymensalo* ja *Jaakko Rantanen* vuosikokoukseen 28. 4. asti sekä *Uuno Nokelainen* ja *Aulis Leppänen* vuosikokouksesta 28. 4. lähtien. Toimikunnan puheenjohtajana on ollut Yrjö Kallinen ja varapuheenjohtajina R. H. Oittinen ja Nestori Parkkari. Sihteerinä on toiminut liiton sihteeri Arvi Hautamäki. Liiton puheenjohtaja, molemmat varapuheenjohtajat ja sihteeri ovat muodostaneet johtajaston.

Toimikunta on vuoden kuluessa pitänyt 8 kokousta ja jäsenet ovat osallistuneet kokouksiin seuraavasti: Yrjö Kallinen 8, Nestori Parkkari 8, Olavi Järvelä 7, R. H. Oittinen 7, Tyyne Paasivuori 7, Sulo Suortti 7, Pauli Burman 6, Gunnar Asplund 5, Aulis Leppänen 5, Pentti Kymensalo 2, Uuno Nokelainen 2, Veikko Oittinen 2 kertaa.

Kulutusosuuskuntien Keskusliiton määrääminä ovat apul. osastopäällikkö *T. J. Puumalainen* ja kamreeri *Artturi Saarinen* yhdessä suorittaneet liiton tilien välitarkastukset sekä vuositarkastuksen viimeksi mainittu taloudenhoitaja V. Harisen kanssa.

Liiton opintojohtokunnan, joka toimikunnan valtuuttamana päättää liitolle myönnettyjen luento- ja opintokerhojen käytöstä ja opintotyön järjestelystä, muodostivat liiton puheenjohtaja ja sihteerit.

Liiton pääsihteerinä, taloudenhoitajana ja toiminnan johtajana on ollut *Arvi Hautamäki*, toimistosihteerinä ja Työläisopiskelija -lehden toimittajana kuolemaansa 28. 3. asti *Oiva Valavaara*, I opintosihteerinä *Väinö Ruusala*, II opintosihteerinä *Lahja Kivinen* 10. 2. asti, kirjallisenä sihteerinä ja Työläisopiskelija -lehden toimittajana 25. 9. lähtien *Kalevi Pihanurmi* ja ruotsinkielisen sihteeristön (ABF:s svenska sekretariat) sihteerinä *Anna Bondestam*.

Toimistonhoitajana ja kirjanpitäjänä on ollut *Bertha Latvala*, kanslistina *Xenia Parros*, opintokerhoasiain hoitajana *Irene Koski*, kirjeopiston hoitajana *Kirsti Kaukolampi*, konekirjoittajana *Anneli Jalo*, konttoristina *Kerttu Mäkkönen* ja lähettinä *Anna Mäkinen*. Väliaikaisena

apulaisena on liiton toimistossa 4. 4.—30. 8. välisenä aikana ollut *Pirkko Kemppainen*.

Opintoneuvojina ovat olleet *Juhani Hietanen*, *Paavo Niemi*, *Anni Vallanti* ja *Kerttu Värn* (Rovaniemi) koko vuoden, *Kalle Kuittinen* 15. 8. ja *Sulo Hentula* 15. 11. lähtien.

Toimistosta on kertomusvuoden aikana postitettu 11 987 (edellisenä vuotena 12 364) kirjettä, korttia ja ristosidettä sekä 268 (279) eri lähetystenä yhteensä 19 874 (20 318) kiertokirjettä ja niihin verrattavaa lähetystä.

Opintokerhoille valtionavustuksena jaettujen kirjojen arvo lähetyskuluineen oli 526 000 (535 000) markkaa. Lisäksi on toimisto välittänyt kirjoja yhteensä 765 378 (721 101) markan arvosta, joten kertomusvuotena välitettyjen kirjojen arvo kaikkiaan oli 1 291 378 (1 256 101) markkaa.

V. Työvään kuvataidetoimikunta

Työvään kuvataidetoimikunnan puheenjohtajana on toiminut fil.tri *Sakari Saarikivi* ja sihteerinä kanslisti *Xenia Parvos*. Toimikuntaan ovat edellä mainittujen lisäksi kuuluneet TSL:n pääsihteeri *Arvi Hautamäki*, liiton toimikunnan jäsen johtaja *Sulo Suortti*, liiton edustajiston valitsevat jäsenet maisteri *Irma Rosnell* ja taiteilija *Mauri Heinonen*, Kansalaisten taiteenedistämisyhdistyksen edustaja *Yrjö Saarela* sekä Suomen Taiteilijaseuran valitsevat jäsenet taiteilijat *Toimi Kiviharju*, *Erkki Matilainen*, *Viljo Savikurki*, *Mauri Favén*, *Yrjö Könni* ja *Kai Noramies*. Toimikunta on vuoden kuluessa pitänyt kaksi kokousta ja toimikunnan keskuudesta valittu työvaliokunta neljä kokousta.

Kuluneen vuoden aikana on toimikunta suorittanut ohjelmaansa kuuluvaa taidevalistustyötä taideluentotilaisuuksien, näyttelyissä käyntien sekä kurssitoiminnan välityksellä. Lisäksi on toimintaa tehty tunnetuksi lehtiartikkelien, lentolehtisten ja kiertokirjeitten avulla.

Taideluentotilaisuuksia järjestettiin kuudella paikkakunnalla 9: Helsingissä, Jyväskylässä, Porissa, Kuopiossa, Mikkelissä ja Nikkilässä. Kuulijoitten yhteenlaskettu määrä näissä tilaisuuksissa oli n. 700. Taidenäyttelyissä käyntejä järjestettiin huomattavimpiin näyttelyihin Helsingissä. Näistä mainittakoon Paul Kleen ja Leopold Survagen näyttelyt sekä Ars 1961 Helsinki. Näihin käynteihin osallistui yhteensä n. 450 henkeä.

Kuvataiteen peruskurssi «Ihminen ja taide» järjestettiin 17—21. 7. Työvään Akatemiassa, Kauniaisissa. Opinnollisena ohjaajana oli taiteilija *Mauri Favén* ja osanottajia tällä kurssilla oli 21. Lisäksi kävi kurssin luentoja kuuntelemassa ulkopuolisia asiasta kiinnostuneita henkilöitä. Jatkokurssi oli järjestetty seitsemän päivää kestäväenä

matkakurssina 26. 7.—1. 8. Matkareitti oli Helsinki—Hämeenlinna—Turku—Ahvenanmaa ja tutustumiskohteina olivat pääasiassa vanhat kirkot ja linnat taideteoksineen ja museoineen. Matkalle osallistui 25 henkeä eri puolilta maata. Kurssin opinnollisena ohjaajana ja luennoitsijana toimi fil. tri *Sakari Saarikivi*.

Joulukuun 11 päivänä arvottiin kannatusjäsenten kesken 34 taide-teosta, joista yksi öljyvärimaalaus, 1 pienoisveistos (pronssi) ja loput graafisia teoksia. Jäsenten lukumäärä arvontahetkellä oli 493.

Työtään varten on toimikunta hankkinut 150 kappaleen valikoiman kotimaisten graafikkojen töitä esitteleviä dialaattoja Suomen Taideakatemian valistusosaston kautta sekä 16 hollantilaista 25 kuvan väirirainaa eri aikakausien taiteilijoiden töistä.

VI. Työvään elokuvatoimikunta

Työvään elokuvatoimikunnan puheenjohtajana on ollut ohjaaja *Erik Blomberg*, varapuheenjohtajana sosionomi *Tyyne Paasivuori* ja sihteerinä opintoneuvoja *Juhani Hietanen*. Muina toimikunnan jäseninä ovat olleet pääsihteeri *Arvi Hautamäki*, toimittajat *Inkeri Lius*, *Ake Lahtinen* ja *Bengt Pihlström*, tarkastaja *Paavo Kivi* ja peltiseppä *Raimo Kilpinen*. Toimikunta piti vuoden aikana kaksi kokousta ja työvaliokunta 3 kokousta.

Paikallisia elokuvatilaisuuksia järjestettiin Varkaudessa, Lappeenrannassa ja Jyväskylässä. Näiden tilaisuuksien yhteinen osanottajamäärä oli n. 600.

Helsingissä järjestettiin marraskuun 19 päivänä 1961 elokuvapäivä, jonka ohjelmaa oli seuraamassa 220 henkeä. Aiheena oli «Taiteen tekijän asema elokuvateollisuudessa».

Kesäkurssi «Elokuva eilen ja tänään» järjestettiin 17—21. 7. Työvään Akatemiassa, Kauniaisissa. Kurssin opinnollisena ohjaajana oli toimittaja *Inkeri Lius*. Kurssille osallistui 27 henkilöä.

VII. Sivistystyö metsä- ja uittotyömailla sekä valtakunnan syrjäseuduilla

1. Sivistystyö metsä- ja uittotyöläisten keskuudessa

Metsä- ja uittotyöläisten keskuudessa tehtävää sivistystyötä varten vuodeksi 1961 osoitetusta määrärahasta myönnettiin Työvään Sivistysliiton käytettäväksi 360 000 markkaa. Varat on käytetty pääasiallisesti siirtokirjastotoimintaan ja siihen liittyvään neuvontatyöhön, koska nämä työmuodot ovat osoittautuneet tarkoituksenmukaisimmiksi.

Siirtokirjasto sijaitsee Pohjolan Opistossa Haukiputaalla. Kaapit

ovat sijoitettuina Pohjois-Karjalassa, Kainuussa, Oulun seuduilla ja Keski-Suomessa oleviin metsätyökohteisiin. Siirtokirjastossa on nyt 6 897 teosta ja kirjakaappeja 170. Kuhunkin kaappiin on sijoitettuna 30—40 teosta. Vuoden aikana on tapahtunut 147 kirjakaapin vaihtoa.

Siirtokirjaston johtokuntaan ovat kuuluneet: Väinö Ruusala puheenjohtajana, Siiri Sarolahti 17. 9. asti ja Pentti Jartti 17. 9. lähtien varapuheenjohtajana ja jäsenenä Raoul Palmgren, Olavi Lahtinen, Kalle Pirttijärvi ja Eino Torckeli. Johtokunnan sihteerinä on toiminut Kerttu Värn, joka on myös ollut siirtokirjaston varsinaisena hoitajana. Johtokunta on vuoden kuluessa pitänyt 2 ja työvaliokunta, johon kuuluivat puheenjohtaja, varapuheenjohtaja ja sihteeri 3 kokousta.

Siirtokirjaston johtokunnan järjestämänä pidettiin Pohjolan Opistossa yhdessä Norrbottenin ABF:n piirin kanssa «Nousevan Pohjolan opintopäivät» 14—16. 4. Päivien yhteydessä oli yleinenluentotilaisuus, jossa luennoitsijana oli valtiopäivämies Ragnar Lassinantti Luleåsta aiheena «Pohjois-Kalotin elinkeinoelämä».

Marraskuun 19 päivänä pidettiin Ilomantsissa kirjastopäivä sekä Lieksassa marraskuun 21 päivänä neuvottelutilaisuus, jossa käsiteltiin kirjastokaappien siirtotoimintaa Pielisensuun alueella.

2. Valtakunnan syrjäseutujen sivistystyö

Valtakunnan syrjäseutujen opintotyön ohjausta ja ylimääräistä avustusta varten vuodeksi 1961 valtion tulo- ja menoarvioon varustusta määrärahasta myönnettiin Työväen Sivistysliiton käytettäväksi 400 000 markkaa. Liitto on käyttänyt nämä varat Pohjois-Suomessa ja Pohjois-Karjalan syrjäseuduilla suoritettuun sivistystyöhön. Tätä työtä varten on liitolla vakinaisesti palkattu opintoneuvoja Kerttu Värn. Työ on suoritettu opintokerhokäyntien, luentojen ja kurssien muodossa.

VIII. TSL:n ruotsinkielinen sihteeristö

TSL:n ruotsinkielisen sihteeristön (ABF:s svenska sekretariat) toimikuntaan ovat kuuluneet puheenjohtajana Lars Lindeman, varapuheenjohtajana Runar Gustafsson ja muina toimikunnan jäseninä Gudrun Mörne, Osvald Fager ja Bengt Pihlström varsinaisina ja Harry Lindgren, Judith Sundman ja Sakari Kiuru varajäseninä. Sihteerinä on ollut Anna Bondestam ja opintoneuvojana Jarl Nordman. Toimikunta on kertomusvuoden aikana pitänyt 8 kokousta.

Ruotsinkielisiä opintokerhoja on vuoden 1961 aikana toiminut 28. Kerhoista ovat opiskelleet: järjestötietoa 11, kaunokirjallisuutta 6, kunnallistietoa 6 ja muita aineita 5.

Sihteeristö järjesti 24—30. 7. pohjoismaisen ruotsinkielisen kurssin. Aiheena oli ihminen nykypäivän yhteiskunnassa. Kurssilla oli 39 osan-

ottajaa, joista 13 ruotsalaista vaihto-oppilasta. Kaikkiaan järjesti sihteeristö 14 kurssit, joilla yhteensä oli 251 osanottajaa, kursseihin käyttiin 31 päivää ja niillä oli 209 luento-, opastus- ja ryhmätyötunteja.

Ruotsinkielisen sihteeristön toiminnan taloudellisena pohjana ovat olleet sen valtiolta saamat määrärahat, joiden yhteissumma vuoden 1961 aikana oli 965 000 markkaa. Lisäksi on varoja kertynyt ruotsinkielisten kuntien myöntämistä apurahoista ja jäsenmaksuista.

Kirjanpito on hoidettu erillisenä ja sitä on hoitanut Xenia Parros.

IX. Työväenliikkeen opistojen yhteistyö

Työväen Sivistysliiton yhteistyö työväenliikkeen opistojen, Työväen Akatemian, Ammattiyhdistysopiston, Väinö Voionmaan Opiston, Pajulahden Urheiluopiston, Pohjolan Opiston ja Osuuskauppakoulun kanssa on jatkunut entiseen tapaan.

Työväenliikkeen opistojen yhteinen neuvottelukokous pidettiin Työväen Akatemiassa, Kauniaisissa 15. 5. 1961. Kokouksessa luennoi kouluneuvos M. O. Karttunen aiheesta «Vapaiden opistojen valtionavustus» ja kouluneuvos Arvi Hautamäki työväen sivistysliikkeen ja puoluekasvatuksen suhteista.

Ammattiyhdistysopistossa pidettiin 12. 9. vieraiden kielten opetusta koskeva neuvottelutilaisuus, jossa asiantuntijana oli kouluneuvos Esko Pennanen. Liittoa edusti kanslisti Xenia Parros.

X. Työväen kulttuurijärjestöjen neuvottelukunta

Työväen kulttuurijärjestöjen neuvottelukuntaan ovat kuuluneet liiton pääsihteeri Arvi Hautamäki puheenjohtajana, Suomen Työväen Musiikkiliiton puheenjohtaja Oiva Hilden varapuheenjohtajana ja sihteerinä musiikkiliiton toinen edustaja Veikko Viitanen. TSL:n toisena edustajana neuvottelukunnassa on ollut opintoneuvoja Anni Vallanti ja näyttämöiden liiton edustajana Pentti Lähde. Neuvottelukunta on pitänyt 3 kokousta.

Kokouksissaan on neuvottelukunta käsitellyt mm. työväestön osallistumista maakunnalliseen kulttuuritoimintaan. Tästä asiasta on tarkoitus tehdä käytännön aloite v. 1962 kuluessa.

XI. Työväen muistitiedon keruu

Työväen Sivistysliiton maaliskuun 24 päivänä 1960 asettama Työväen Muistitietotoimikunta ja sen työvaliokunta ovat vuoden 1961 aikana järjestäneet ja ohjanneet työväen muistitiedon keruuta. Toimikuntaan ovat kuuluneet professorit Erik Allardt, Matti Kuusi ja Heikki Waris, tohtorit Matti Hako ja Mauno Koivisto, varatuomari

Eero Matllar, kouluneuvos *Arvi Hautamäki*, maisterit *Sakari Kiuru*, *Lahja Kivinen*, *Matti Nieminen*, *Jaakko Rantanen* ja *Erkki Salomaa* sekä sosionomi *Uuno Nokelainen*. Toimikunnan assistentin ja sihteerin tehtäviä on 16. 3. 61 lähtien hoitanut yhteiskuntatiet kand. *Heimo Huhtanen*.

Toimikunnan puheenjohtajana on ollut toht. *Matti Hako*. Toimikunta on kokoontunut vuoden aikana 1 kerran ja työvaliokunta, johon ovat kuuluneet *Matti Hako*, *Arvi Hautamäki*, *Lahja Kivinen*, *Matti Nieminen*, *Erkki Salomaa* ja *Heimo Huhtanen* kahdeksan kertaa.

Assistentin toimen täyttämisen yhteydessä keruutyön edellytykset paranivat ratkaisevasti ja työvaliokunta laatikin 29. 3. uuden toimintasuunnitelman, jonka mukaan aikaisemmin aloitetun keruutyön propagoinnin ja oppaan levityksen lisäksi assistentin tehtävänä on ollut suorittaa neuvontamatkoja eri puolille maata. Tämän päätöksen mukaisesti on assistentti *Huhtanen* vieraillut viidellätoista eri paikkakunnalla. Myös toimikunnan puheenjohtaja *tri Hako* on pitänyt asiasta useita alustuksia. Useille paikkakunnille on erilaisten järjestöjen yhteyteen perustettu erityisiä muistitiedon keruutoimikuntia, mutta yleensä ovat järjestöt muuten ottaneet huolehtia keruutyöstä. Toimikunnan assistentti on myös tutustunut vastaaviin asioihin naapurimaissa tehnyt opintomatkan Tukholmaan ja Osloon.

20. 12. 60 julistettu kilpailu kerääjien kesken päättyi 30. 11. 1961. Kilpailun tuloksena todettiin Työväen Arkistoon saapuneen muistitietoa noin 130 kerääjältä 5 200 sivua kirjallisena ja lähes 100 tuntia nauhoituksina yhteensä n. 300 kertojalta. Keräelmien taso todettiin yllättävän korkeaksi huolimatta siitä, että kysymyksessä on ensimmäinen tämänlaatuinen keruukilpa. Palkintoina kilpailussa jaettiin 7 rahapalkintoa, useita kirjapalkintoja sekä kunniamainintoja.

Keruutyön rahoittamiseksi ovat lahjoituksia antaneet: Suomen Kulttuurirahasto 600 000 markkaa, S. Metallityöväen liitto 100 000 markkaa, Helsingin Työväen Säästöpankki 100 000 markkaa, Kansan Sivistysrahasto 400 000 markkaa, Liikelitto 50 000 markkaa, SAK 100 000 markkaa, Kulutusosuuskuntien Keskusliitto 100 000 markkaa ja Työväen Sivistysliitto 100 000 markkaa. Kaikkiaan on lahjoituksina tullut 1 550 000 markkaa. Näistä on vuoden aikana käytetty 1 125 487 markkaa, joten vuodelle 1962 on jäänyt 424 513 markkaa.

XII. Liiton paikallisosastot

Vuonna 1954 hyväksytyjen mallisääntöjen pohjalla toimivia opintojärjestöjä on toiminnassa kaikkiaan 18: TSL:n Hämeenlinnan seudun opintojärjestö, puheenjohtaja *Veikko Väliö*, sihteeri *Onni Järvi*; TSL:n Imatran opintojärjestö, puheenjohtaja *Aaro Mäkelä*, sihteeri *Risto Ranta*; TSL:n Joensuun seudun opintojärjestö, puheen-

johtaja *Esko Järvelin*, sihteeri *Martti Okkonen*; TSL:n Jyväskylän seudun opintojärjestö, puheenjohtaja *Paavo Virtanen*, sihteeri *Matti Pylvinen*; TSL:n Keuruun opintojärjestö, puheenjohtaja *Pentti Vehkanen*, sihteeri *Maija Usvamaa*; TSL:n Kotkan-Karhulan opintojärjestö, puheenjohtaja *Muisto Ilomäki*, sihteeri *Jalmari Rippatti*; TSL:n Kuopion opintojärjestö, varapuheenjohtaja *Veikko Utriainen*, sihteeri *Vesa Turunen*; TSL:n Kuusankosken opintojärjestö, puheenjohtaja *Niilo Lindsten*, sihteeri *Jorma Raschka*; TSL:n Lahden seudun opintojärjestö, puheenjohtaja *Olavi Ryöppy*, sihteeri *Mauno Ylä-Jääski*; TSL:n Mikkelin opintojärjestö, puheenjohtaja *Jaakko Pääkkönen*, sihteeri *Olavi Rautiainen*; TSL:n Pielisenseudun opintojärjestö, puheenjohtaja *Väinö H. Nevalainen*, sihteeri *Paavo Tirronen*; TSL:n Riihimäen opintojärjestö, puheenjohtaja *Jalmari Kärkkäinen*, sihteeri *Tero Lehtonen*; TSL:n Salon opintojärjestö, puheenjohtaja *Matti Toivoniemi*, sihteeri *Eino Kotirinta*; TSL:n Savonlinnan ja Säämingin opintojärjestö, puheenjohtaja *Pauli Koskinen*, sihteeri *Sulo Jokela*; TSL:n Tampereen opintojärjestö, puheenjohtaja *Aarne Kero*, sihteeri *Aimo Korjus*; TSL:n Toijalan opintojärjestö, puheenjohtaja *Viljo Seppälä*; TSL:n Turun opintojärjestö, puheenjohtaja *Kalevi Perho*, sihteeri *Jukka Sirén*; TSL:n Varkauden opintojärjestö, puheenjohtaja *Toivo Harinen*, sihteeri *Erkki Skonbäck*.

TSL:n paikallisia työväen sivistystyöjärjestöjä, jotka toimivat entisillä perusteilla, on Forssassa, sihteeri *Veikko Mikkola*, Hausjärvellä, puheenjohtaja *Antti Rintama*, sihteeri *Ensi Heinonen*; Helsingin maalaiskunnassa, puheenjohtaja *Uuno Rajala*, sihteeri *Karlervo Suomi*; Hyvinkäällä, sihteeri *Harry Heino*; Janakkalassa (Tuusula) puheenjohtaja *Pekka Valajärvi*, sihteeri *Marketta Markkanen*; Lappeenrannassa, puheenjohtaja *Reino Kaatonen*, sihteeri *Martti Pyysing*; Nokialla, puheenjohtaja *Kalle Sirén*, sihteeri *Heikki Laine*; Porissa (myös mlk., Ulvila, Nakkila), puheenjohtaja *Martti Kallio*, sihteeri *Arvi Kontula*; Uudessakaupungissa, sihteeri *Vilho Hiltunen* ja Äänekoskella, puheenjohtaja *Aaro Hämäläinen*, sihteeri *Vieno Huhtaho*. Kaikkiaan näitä järjestöjä oli 10.

Nämä järjestöt toimivat alueensa työväen itseopiskelun ja henkisen kulttuuritason kohottamiseksi ja ovat paikallisten työväen keskusjärjestöjen (sivistystyöjärjestöt perusjärjestöjen) edustajien muodostamia keskuselimiä. Toimintansa rahoittamiseksi ne kantavat jäsenmaksua ja useat niistä saavat myös kunnilta apurahoja.

XIII. Luentotoiminta

1. Luentovarojen käyttö.

Valtion tulo- ja menoarvioon vuodeksi 1961 kansantajuista tieteellistä luentotoimintaa varten otetusta 2 050 000 markan suuruudesta

määrärahasta myönnettiin Työväen Sivistysliiton jaettavaksi 570 000 markkaa eli 27,8 % koko määrärahasta. Korvauksia myönnettiin 52 kurssilla pidetyistä 187 luennosta 466 000 markkaa ja matkakuluista 104 000 markkaa eli yhteensä 570 000 markkaa. Luentopalkkio oli 1 500—3 000 markkaa luennolta. Kuulijoita luennoilla oli yhteensä 6 368 ja keskimäärin luentoa kohden 34,0.

2. Luentojen jakautuminen lääneittäin

Lääni	Kurssien luku	Luentojen luku	Luentoja kurssia kohden	Kaikkiaan	Kuulijoita Luentoa kohden
Uudenmaan lääni	19	90	4,7	2 716	30,2
Turun ja Porin	6	13	2,2	542	41,6
Hämeen	13	45	3,5	1 640	36,5
Kymen	5	11	2,2	385	35,0
Kuopion	1	3	3,0	114	38,0
Pohjois-Karjalan	4	12	3,0	317	26,4
Keski-Suomen	1	4	4,0	240	60,0
Oulun	2	4	2,0	154	38,5
Lapin	1	5	5,0	260	52,0
Koko maa	52	187	3,6	6 368	34,0
(edellisenä vuotena)	(54)	(188)	(3,5)	(5 895)	(31,4)

3. Avustuksen jakautuminen lääneittäin

Lääni	Luento-palkkiot mk	Matka-kulut mk	Kaikkiaan mk	Luentoa kohden mk	Kuulijaa kohden mk
Uudenmaan	223 000	32 745	255 745	2 842	94,1
Turun ja Porin	34 000	15 440	49 440	3 803	91,2
Hämeen	114 000	12 260	126 260	2 806	77,0
Kymen	30 500	9 785	40 285	3 662	104,6
Kuopion	6 000	—	6 000	2 000	52,6
Pohjois-Karjalan	25 000	20 910	45 910	3 824	144,8
Keski-Suomen	12 000	6 640	18 640	4 660	77,6
Oulun	9 000	220	9 220	2 305	59,8
Lapin	12 500	6 000	18 500	3 700	71,2
Koko maa	466 000	104 000	570 000	3 048	89,5

Luentopalkkiot luentoa kohden koko maassa 2 598 markkaa (edellisenä vuotena 2 519 mk) ja matkakulut luentoa kohden koko maassa 556 markkaa (edellisenä vuotena 522 mk).

4. Luentojen aiheet

Sosialismi ja työväenliike	38
Taloustiede ja sosiaalipolitiikka	33
Kuvataide	31
Kirjallisuus ja estetiikka	19
Sielutiede, filosofia ja kasvatustiede	14
Valtio-oppi ja yhteiskunnallinen tieto	14
Elokuvakasvatustiede	11
Kielikysymykset	9
Sosiologia	8
Kansansivistystyö	6
Luonnontieteet	4
Luentoja yhteensä	187

5. Luennoitsijat

Saarikivi, Sakari, fil.tri	10
Bondestam, Anna, fil.maist.	8
Favén, Mauri, taiteilija	8
Salonen, Ahti M., fil.tri	7
Kasanen, Hannes, opintoneuvoja	6
Rautee, Erkki, opettaja	6
Parkkari, Nestori, valistussihteeri	5
Hautamäki-Hiltunen, Terttu, yhteiskuntatiet.maist.	4
Kuosmanen, Paaavo, kouluneuvos	4
Liukkonen, Väinö, fil.maist.	4
Paasivuori, Tyyne, sosionomi	4
Perheentupa, A. V., valtiot.maist.	4
Riikonen, Jaakko, valtiot.maist.	4
Saarela-Johansson, Annikki, fil.kand.	4
Salonen, Kaisa, fil.maist.	4
Veilahti, V. O., valtiot. maist.	4
Kiuru, Sakari, valtiot.maist.	3
Krohn, Eino, professori	3
Salo, Arvo, toimittaja	3
Aaltonen, Olavi, kirjailija	2
Arola-Anttila, Annikki, kuvaamataid.opettaja	2
Bühler, Waldemar, sosionomi	2
Eskola, Tapani, arkkitehti	2
Hako, Matti, fil.tri	2
Hautamäki, Arvi, kouluneuvos	2
Hiironen, Uno, toimitsija	2
Hintsala, Sirkku, maisteri	2

Hopkins, P. G. H., rehtori	2
Järvinen, Viola, kotitalousteknikko	2
Kivikoski, Juhani, arkkitehti	2
Kivimäki, Veli, nuoriso-ohjaaja	2
Koljonen, Niilo, yhteiskuntatiet. maist.	2
Koroma, Kalle, taiteilija	2
Kouki, Sirkka, metsät. maisteri	2
Lahtinen, Alli, yhteiskuntatiet. kand.	2
Laurila, Aarne, fil.lis.	2
Lindeqvist, Kyllikki, fil.maist.	2
Liukkonen, Kauno, toimitsija	2
Lähteenoja, Kalle, yhteiskuntatiet. kand.	2
Manninen, Aarre, toimitsija	2
Mäkelä, Jussi, hum. kand.	2
Nokelainen, Uuno, sosionomi	2
Nykänen, Toivo, päätoimittaja	2
Oja, Onni, taiteilija	2
Palmgren, Raoul, fil.maist.	2
Pennanen, Esko, kouluneuvos	2
Pennanen, Jarno, kirjailija	2
Pihlström, Bengt, toimittaja	2
Ripatti, Viljo, toimittaja	2
Ruohonen, Pentti, yleisradion tiedetoimittaja	2
Ruusala, Raili, yhteiskuntatiet. kand.	2
Ruusala, Väinö, yhteiskuntatiet. kand.	2
Saariaho, Matti, kirjailija	2
Saarinen, Helvi, yhteiskuntatiet. kand.	2
Saarinen, Olavi, sihteeri	2
Salomaa, Erkki, yhteiskuntatiet. kand.	2
Taka, Maija, lääket. tri	2
Toivonen, Urho, opiskelija	2
Valavaara, Oiva, toimistos sihteeri	2
Viita, Pentti, valtiot. tri	2
Voudinmäki, Keijo, opettaja	2
Ylinen, Jaakko, fil.kand.	2
Hannula, Risto, toimittaja	1
Junninen, Katri, maisteri	1
Kuronen, Toivo, toimitsija	1
Mether, Leo, kauppalansihiteeri	1
Syvänne, Sirkka, lääket.tri	1
Vuorinen, Voitto, ammatinvalinnan ohjaaja	1

Luentoja yhteensä 187

Kaikkiaan 68 luennoitsijaa.

XIV. Opintokerhotoiminta

1. Yleistä

Kaikkiaan ilmoittautui 1. 9. 1960—31. 8. 1961 välisenä aikana 1 150 opintokerhoa (1 032) ja niissä oli yhteensä 13 999 (13 572) opiskelijaa. Opiskelijoista oli 50,2 % (54,9%) miehiä ja 49,8 % (45,1 %) naisia. Opintokerhojen keskimääräinen jäsenluku oli 12,2, joista 6,2 miehiä ja 6,0 naisia.

Liiton kirjeopiston tilastoissa on noin 800 opintokerhoa. Tilasto-perusteet eivät ole aivan samat, mutta voidaan kuitenkin todeta ainakin puolen liiton kerhoista käyttävän kirjeopiston apua. Samalla kun näin opiskelu kerhoissa tiivistyy, näyttää kerhojen keskimääräinen jäsenluku (edell. vuonna 13,1) pienentyneen.

Toimintavuotena annettiin valtionapua 526 opintokerholle yhteensä 526 000 markkaa, mikä tekee 45,7 % kerhojen luvusta. Edellisenä työ kautena oli valtionapua saaneita kerhoja 535 eli 51,8 % kerhojen kokonaismäärästä.

2. Opintokerhot

Eri läänien kesken jakautuivat opintokerhot seuraavasti:

Laani	Kerhoja	Miehiä	Naisia	Yhteensä
Ahvenanmaan	2	56	—	56
Uudenmaan	243	1 843	1 615	3 458
Turun ja Porin	187	1 151	1 172	2 323
Hämeen	225	1 370	1 254	2 624
Mikkelin	46	220	270	490
Kymen	109	471	683	1 154
Kuopion	78	578	395	973
Pohjois-Karjalan	39	209	302	511
Keski-Suomen	72	338	472	810
Vaasan	42	203	199	402
Oulun	54	327	292	619
Lapin	53	256	323	579
Koko maa	1 150	7 022	6 977	13 999

Maaseudun ja kaupunkien ym. asutuskeskusten osuutta toisiinsa verrattaessa jakautuivat kerhot, jos ne jaetaan kahteen ryhmään siten, että toiseen tulevat varsinaisella maaseudulla ja toiseen kaupungeissa, kauppaloissa, taajaväkisissä yhdyskunnissa ja tehdaskylissä sekä niihin verrattavissa asutuskeskuksissa toimivat opintokerhot, eri läänien mukaan seuraavasti:

Lääni	Maaseudulla toimi			Kaupungeissa toimi		
	Kerhoja	%	Jäseniä %	Kerhoja	%	Jäseniä %
Ahvenanmaan	—	—	—	2	100,0	100,0
Uudenmaan	25	10,3	7,8	218	89,7	92,2
Turun ja Porin ...	28	15,0	10,5	159	85,0	89,5
Hämeen	33	14,7	13,9	192	86,1	85,3
Mikkelin	11	23,9	19,6	35	76,1	80,4
Kymen	12	11,0	9,3	97	89,0	90,7
Kuopion	50	64,1	67,4	28	35,9	32,6
Pohjois-Karjalan.	15	38,5	38,6	24	61,5	61,4
Keski-Suomen	15	20,8	20,2	57	79,2	79,8
Vaasan	10	23,8	26,6	32	76,2	73,4
Oulun	15	27,7	24,1	39	72,2	75,9
Lapin	7	13,2	11,0	46	86,8	89,0
Koko maa	221	19,2	17,4	929	80,8	82,6

Edellisenä työ kautena toimi maaseudulla 19,1 % ja kaupungeissa ja niihin verrattavilla paikkakunnilla 80,9 % kerhojen kokonaismäärästä.

Niiden järjestöjen mukaan, joiden alaisina tai yhteydessä opintokerhot toimivat, jakautuivat edellä mainitut kerhot seuraavasti:

Järjestö	Opintokerhoja		Miehiä	Naisia	Yhteensä
	1960—61	1959—60			
SAK ja sen alaiset liitot	276	243	1 738	781	2 519
Sos.-dem. Naisten Kesk.....	123	92	13	1 694	1 707
Sos.dem. Naisliiton	114	88	1	1 136	1 137
SKP:n osastojen	113	95	1 253	529	1 782
Sos.-dem. työväenyhd.....	105	131	763	482	1 245
SKDL:n osastojen	84	65	836	469	1 305
KK:n osuusliikkeiden	66	23	209	388	597
SDNL:n osastojen	40	31	314	287	601
Sos.-dem. Nuorisol. os.	37	25	205	241	446
Kauppalaivast. Huolton. ...	29	41	698	28	726
SAJ ja sen alaiset liitot	24	—	185	64	249
SNDL:n	21	17	—	305	305
TUL:n urheilus.	15	99	99	143	242
Sos.-dem. Nuorten Kesk. ...	13	15	137	82	219
Sos.-dem. Raittiusseur.	12	10	73	100	173
TSL:n paikallisjärj.	10	9	50	39	89
TUK:n urheiluseur.	10	—	81	52	133
TPSL:n	6	2	46	32	78
Itsenäisiä	16	28	145	77	222
Muiden järj.	36	18	176	48	224
	1 150	1 032	7 022	6 977	13 999

Opintokerhojen ainevalinta ilmenee seuraavasta:

	1960—61	1959—60	1958—59
Kaunokirjallisuus ja kirjallisuuden-			
historia	119	105	128
Sosialismi ja työväenliike	114	100	63
Sosiaalipolitiikka ja kansantaloustiede	111	53	57
Järjestötehtävät	81	101	81
Ammattiyhdistystieto	79	76	73
Keskustelukerhoja	79	54	57
Kunnallistieto	78	114	69
Vapaaohjelmaisia kerhoja	64	46	34
Osuustoiminnalliset aineet	46	19	9
Yhteiskuntaoppi	40	16	41
Liikunta- ja urheilukasvatus.....	32	33	37
Askartelu ja valokuvaus	31	30	36
Sielutiede, siveysoppi ja kasvatus	30	29	44
Suullinen esitystaito	30	17	29
Näyttämötyö ja juhlakulttuuri	28	67	14
Suomen kieli	23	21	16
Valtio-oppi	17	13	15
Ammattikasvatus	16	—	—
Työlainsäädäntö	15	22	21
Historia	14	9	7
Kirjanpito	14	15	11
Laskento ja mittausoppi	14	10	17
Ruotsin kieli	14	16	11
Filosofia	10	5	3
Englannin kieli	7	13	12
Taide ja taidehistoria	7	6	6
Esperanto	5	4	4
Kodinhoito ja kodinsisustus	4	5	5
Maanviljelys ja puutarhanhoito	4	2	7
Raittiustieto	4	4	4
Venäjän kieli	4	2	5
Elokuvatieto	3	3	2
Luonnontieteet	3	—	—
Musiikki ja musiikinteoria	3	4	3
Muut aineet	7	18	23
	1 150	1 032	944

Kun ainevalinta jaetaan pääryhmittäin, opiskelee opintokerhoista: yhteiskunnallis-taloudellisia aineita 51,3 %, humanistisia aineita 27,2 %, valmistavia ja käytännöllisiä aineita 16,9 % ja kieliä 4,6 %.

3. Opintokerhoille jaetut valtionavustukset 1961

Valtionavustusten jaossa jaettiin kirjoja annettua valtionavustusta kaikkiaan 526 opintokerholle yhteensä 526 000 markkaa.

Valtionavustusta hakiessaan ilmoittivat edellä mainitut opintokerhot joko ainoana tai pääaineenaan ryhtyvänsä opiskelemaan opintokautena 1961—62 seuraavia aineita:

Kaunokirjallisuutta ja kirjallisuuden historiaa	69 opk.
Sosialismia ja työväenliikettä	67 »
Järjestötehtäviä	52 »
Sosiaalipolitiikkaa ja kansantaloustiedettä	41 »
Vapaaohjelmaisia kerhoja	37 »
Yhteiskuntaoppia	25 »
Keskustelukerhoja	22 »
Kunnallistietoa	22 »
Valtio-oppia	17 »
Askartelua ja valokuvausta	16 »
Sielutiedettä, siveysoppia ja kasvatusta	16 »
Ammattiyhdistystietoa	15 »
Filosofiaa	14 »
Näyttämötyötä ja juhlakulttuuria	14 »
Suullista esitystaitoa	12 »
Historiaa	11 »
Ruotsin kieltä	7 »
Taidetta ja taidehistoriaa	7 »
Työlainsäädäntöä	6 »
Kirjanpitoa	5 »
Englannin kieltä	5 »
Suomen kieltä	5 »
Venäjän kieltä	5 »
Kodinhoitoa ja kodinsisustusta	4 »
Osuustoiminnallisia aineita	4 »
Esperantoa	3 »
Laskentaa ja mittaussoppia	3 »
Terveystieteitä	3 »
Ammattikasvatusta	2 »
Luonnontieteitä	2 »
Maanviljelystä ja puutarhanhoitoa	2 »
Raittiustietoa	2 »
Elokuvakasvatusta	1 »
Muita	10 »

Yhteensä 526 opk.

Lääneittäin jakautuivat valtionapuopintokerhot seuraavasti:

Uudenmaan	110 opk.
Turun ja Porin	102 »
Hämeen	94 »
Mikkelin	20 »
Kymen	55 »
Kuopion	33 »
Pohjois-Karjalan	16 »
Keski-Suomen	27 »
Vaasan	17 »
Oulun	27 »
Lapin	25 »

Yhteensä 526 opk.

Järjestöittäin jakautuivat valtionapuopintokerhot seuraavasti:

SAK:n ja sen alaiset liitot	81 opk.
SKP:n osastojen	76 »
Sos.-dem. Naisten Keskusliiton	75 »
Sos.-dem. työväenyhdistysten	62 »
SKDL:n osastojen	50 »
Sos.-dem. Naisliiton	25 »
SDNL:n osastojen	23 »
SNDL:n osastojen	20 »
Sos.-dem. Nuorisoliiton osastojen	19 »
SAJ:n ja sen alaisten liittojen	18 »
TUK:n urheiluseurojen	9 »
Sos.-dem. Nuorten Keskusliiton	8 »
Sos.-dem. Rahtiuseurojen	8 »
TSL:n paikallisosastojen	8 »
TUL:n urheiluseurojen	7 »
KK:n osuusliikkeiden	4 »
TPSL:n	3 »
Itsenäisiä	10 »
Muita	20 »

Yhteensä 526 opk.

XV. Neuvontatyö

26

1. Kurssit

Kertomusvuoden aikana on järjestetty seuraavat kurssit:

Kurssi	Aika	Paikka	Osanottajia	Luen- toja	Opastus- ja ryhmätyö- tunteja	Ohjaaja
1. Keskuskurssit						
Kerhokurssi (TUL)	9—12.2.	Kisakeskus, Kuovila	14	8	8	Veikko Oittinen Juhani Hietanen
Opintotyökurssi (Rautatieläisten liitto)	18—19.4.	AY-opisto, Kiljava	20	6	8	Paavo Friman Juhani Hietanen
Opintoasiamieskurssi (Sd. puolue)	20—23.4.	Pajulahti	32	13	12	Unto Niemi Paavo Niemi
Toimivan nuorison kurssi	9—13.7.	Osuuskauppakoulu, Roihuvuori	22	16	14	Pentti Komulainen Anni Vallanti
Elokuva eilen ja tänään	17—21.7.	Työväen Akatemia, Kauniainen	23	18	27	Inkeri Lius Kerttu Makkonen
Ihminen ja taide	17—21.7.	Työväen Akatemia, Kauniainen	21	28	22	Mauri Favén Xenia Parros
Kuvataide-matkakurssi	26.7.—1.8.	Hki—Hämeenlinna— Turku—Ahvenanmaa	25	34	epämää- räisesti	Sakari Saarikivi Xenia Parros
Tämän päivän koti	23.—28.7.	Osuuskauppakoulu, Roihuvuori	20	16	26	Viola Järvinen Paavo Niemi
Människan i dagens samhälle	24—30.7.	Työväen Akatemia, Kauniainen (ruotsin- maalaisia 15)	39	16	24	Anna Bondestam Jarl Nordman
Tutustumme aikamme kir- jallisuuteen	6—11.8.	Työväen Akatemia, Kauniainen	32	28	12	Arvo Salo Anni Vallanti
Yhdistys tänään	6—11.8.	Kisakeskus, Kuovila	13	12	18	Kerttu Värn Juhani Hietanen
Sosialismin kurssi	10—13.8.	VV-Opisto, Ylöjärvi	24	12	16	V. O. Veilahti Väinö Ruusala
Työläisop. ruotsink. kurssi	13—26.8.	Työväen Akatemia, Kauniainen	15	24	95	Anna Bondestam Xenia Parros
Ammattiyhdistysnuorten kurssi	28—31.8.	AY-opisto, Kiljava	24	14	16	Uuno Nokelainen Juhani Hietanen
Naiset ja yhteiskunta (Sos.-dem. Naist. Keskusl.)	1—7.10.	Pajulahti	28	12	26	Taimi Rinne-Virolainen Anni Vallanti
Sosiaalipolitiikan kurssi (ABF:s sv. sekr.)	4—5.11.	Kauklahti	24	6	6	Anna Bondestam Bengt Pihlström
Yhteensä 16 keskuskurssit			376	263	330	

2. Aluekurssit:

Opintotyön viikonloppukurssi (Kuusamon ty.)	14—15.1.	Kuusamo	12	9	3	Mirjam Majava Paavo Niemi
--	----------	---------	----	---	---	------------------------------

27

Kurssi	Aika	Paikka	Osanottajia	Luen- toja	Opastus- ja ryhmätyö- tunteja	Ohjaaja
Opintokerho tänään	11—12.2.	Radansuu	31	3	7	Anni Vallanti Paavo Niemi
Opintokerho tänään	18—19.2.	Kuopio	22	3	7	Anni Vallanti Paavo Niemi
Opintokerhokurssi	9—15.4.	Uimaharju	13	16	31	Juhani Hietanen Paavo Niemi
Opintotyön iltakurssi (Sd. naispiiri)	10—13.4.	Kuopio	12	7	9	Anni Vallanti
Opintotyön iltakurssi (Sd. naispiiri)	14—16.4.	Iisalmi	11	7	9	Anni Vallanti
Opintotyön iltakurssi (Sd. naispiiri)	17—20.4.	Sorsakoski	15	7	9	Anni Vallanti
Nuorisotyön kurssi (Turun sd. nuorisop.)	13—14.5.	Turku	18	6	4	Juhani Hietanen
Nuorisotyön kurssi (Sd. Uudenmaan piiri)	27—28.5.	Kiljava	12	6	6	Juhani Hietanen
Kerhokurssi (Kelkkalan ty.)	10—11.6.	Rantapirtti	18	4	6	Anni Vallanti
Kunnallisopin kurssi (Kuusankosken op.j.)	25—26.11.	Radansuu	16	6	6	Paavo Niemi

TSL:n kerhokurssi	15—21.10.	Tyrväntö	20	11	24	Anni Vallanti Kalevi Pihanurmi
-------------------	-----------	----------	----	----	----	-----------------------------------

Kaikkiaan 12 aluekurssit			200	85	121	
--------------------------	--	--	-----	----	-----	--

3. Paikalliskurssit:

Järjestötehtävien kurssi (Lahden op.järjestö)	22—23.1.	Lahti	14	4	6	Juhani Hietanen
Järjestötehtävien kurssi (MAPJ)	20—21.2.	Mikkeli	11	4	4	Juhani Hietanen
Järjestötehtävien iltakurssi (Hgin maalaish. nuorisotyö- lautak.)	8, 15, 20—22.3.	Korso	14	10	8	Juhani Hietanen
Kunnallispolitiikan kurssi (ABF:s sv. sekretariat)	24—26.3.	Ylimarkku	19	4	6	Bertel Sund Lars Lindeman
Nuorisokurssi	26—29.3.	Lieksa	28	5	11	Anni Vallanti
Opintokerho tänään (Imatran op.j.)	22—23.4.	Imatra	18	4	8	Anni Vallanti
Järjestötehtävien iltakurssi	27—28.4.	Rovaniemi	14	4	6	Kerttu Värn
Kunnallisopin kurssi (ABF:s sv. sekretariat)	6—7.5.	Pännäinen	19	4	2	Jarl Nordman
Järjestötoiminnan kurssi (Tampereen op.j.)	27—28.5.	Ylöjärvi	40	7	4	Aimo Korjus Paavo Niemi

Kurssi	Aika	Paikka	Osanottajia	Luen- toja	Opastus- ja ryhmätyö- tunteja	Ohjaaja
Järjestöopin kurssi (Sähkötyöntekijäin I.)	5—6.8.	Säräisniemi	12	7	4	Paavo Niemi
Järjestöopin kurssi (Sähkötyöntek. liitto)	9—10.9.	Jyväskylä	22	7	4	Paavo Niemi
Juhlatoiminnan kurssi (Heinolan ty:n naisjaosto)	24—26.9.	Heinola	28	9	6	Anni Vallanti
Järjestökurssi (Sos.dem. naiset)	23—25.10.	Varkaus	15	6	9	Anni Vallanti
Järjestöopin kurssi (ABF:s sv. sekretariat)	21—22.10.	Ylimarkku	18	6	4	Bengt Pihlström Jarl Nordman
Ohjelmatyön kurssi (Sos.dem. naiset ja nuoret)	26—27.10.	Iisalmi	12	4	6	Anni Vallanti
Ohjelmatyön kurssi (Sos.dem. naiset ja nuoret)	30—31.10.	Inkeroinen	12	4	6	Anni Vallanti
Järjestötiedon kurssi (Kuusankosken SKDL:n os.)	4—6.11.	Kuusankoski	15	12	4	Kalle Kuittinen
Järjestöopin iltakurssi (Nokian stj.)	15—17.11.	Nokia	9	9	4	Paavo Niemi
Järjestöopin kurssi (Riihimäen op.j.)	20—22.11.	Riihimäki	12	6	4	Juhani Hietanen

Kurssi	Aika	Paikka	Osanottajia	Luen- toja	Opastus- ja ryhmätyö- tunteja	Ohjaaja
Opintokerhokurssi (Mikkelin SKDL:n os.)	24—26.11.	Mikkeli	32	7	4	Kalle Kuittinen
Metsämiesten kurssi (Maaseututyöv. liitto)	8—10.12.	Pielisjärvi	18	4	2	Sulo Hentula
Metsämiesten kurssi (Maaseututyöv. liitto)	12—14.12.	Heinävesi	36	4	2	Sulo Hentula

Yhteensä 22 paikalliskurssit

418 131 114

4. Opintopäivät:

Kerho- ja järjestöväen opintopäivä	8.1.	Nokia	14	2	2	Paavo Niemi
Kerho- ja järjestöväen opintopäivä	12.1.	Kajaani	32	2	2	Paavo Niemi
Kerho- ja järjestöväen opintopäivä	16.1.	Toppila	10	2	2	Paavo Niemi
Kerho- ja järjestöväen opintopäivä	18.1.	Raahe	24	2	1	Paavo Niemi
Kerho- ja järjestöväen opintopäivä	19.1.	Oulu	26	2	2	Paavo Niemi
Elokuvaopintopäivä (ABF:s sv. sekretariat)	29.1.	Isnäs	30	1	2	Bengt Pihlström
Kirjallisuuden opintopäivä (ABF:s sv. sekretariat)	14.2.	Espoo	12	1	2	Ingegärd Lunden- Cronström
Kunnallispolitiikan opintopäivä	16.3.	Lievestuore	26	2	2	Ahti Lahtinen Paavo Niemi

Kurssi	Aika	Paikka	Osanottajia	Luen- toja	Opastus- ja ryhmätyö- tunteja	Ohjaaja
Sosiaalipolitiikan opintopäivä (ABF:s sv. sekretariat)	22.3.	Skogby	9	2	4	Jarl Nordman Lars Lindeman
Järjestötehtävien opintopäivä	15.4.	Joensuu	18	6	2	Juhani Hietanen
Järjestöopin opintopäivä (ABF:s sv. sekretariat)	16.4.	Karjaa	12	2	4	Jarl Nordman
Nousevan Pohjolan päivä (ABF:s Norrbottens. d.)	14—16.4.	Haukipudas	26	7	12	Per Flygare Kerttu Värn
Kerhoväen opintopäivä	15.10.	Lieksa	24	2	1	Paavo Niemi
Kerhotyön opintopäivä	22.10.	Haukipudas	18	2	6	Anni Vallanti
Kunnallistiedon opintopäivä (ABF:s sv. sekretariat)	22.10.	Hamari	20	4	2	Ahti M. Salonen Lars Lindeman
Kirjallisuuden opintopäivä (Keuruun op.j.)	29.10.	Keuruu	160	5	2	V. O. Veilahti Anni Vallanti
Elokuvapäivä	19.11.	Helsinki	220	3	—	Erik Blomberg Juhani Hietanen
Metsämiesten kirjastopäivät	19.11.	Ilomantsi	23	3	2	Kerttu Värn
Sosialismin opintopäivä (Oulun rakennustyöläiset)	3.12.	Oulu	30	2	1	Kalle Kuittinen

Kurssi	Aika	Paikka	Osanottajia	Luen- toja	Opastus- ja keskustelu- tunteja	Ohjaaja
Kuvataiteen opintopäivä (Porin kuvatait. ystävät)	2—3.12.	Pori	120	6	4	Sakari Saarikivi Arvi Kontula
Nuorten opintopäivä (ABF:s sv. sekretariat)	10.12.	Sundom	30	2	2	Bengt Pihlström
Nuorten opintopäivä (ABF:s sv. sekretariat)	10.12.	Vaasa	15	3	2	Bertel Sund
Kerhotyön opintopäivä (Amm.paik.järjestö)	12.12.	Joutseno	12	2	2	Paavo Niemi
Yhteensä 23 opintopäivät			911	65	61	

Kaikkiaan järjestettiin vuoden 1961 aikana 50 kurssit (edellisenä vuotena 31) ja 23 (22) opintopäivät, joilla yhteensä oli 1 905 (1 193) osanottajaa ja 1 170 (923) luento-, opastus- ja ryhmätyötuntia.

2. Liiton opintoneuvojen matkat ja luennot

Työväen Sivistysliiton opintoneuvojat ovat luennoineet ja antaneet opastustunteja liiton ja sen jäsenjärjestöjen tilaisuuksissa seuraavasti:

Opintoneuvoja Sulo Hentula:

Opintokerhotyö	12 tuntia		
Kansansivistystyö	6 »		
Järjestötoiminta	5 »	=	23

Opintoneuvoja Juhani Hietanen:

Kansansivistys- ja opintotyö.....	94 tuntia		
Järjestötoiminta	90 »		
Ohjelmatyö	33 »		
Nuorisokasvatus	9 »		
Muut aiheet	7 »	=	233

Opintoneuvoja Kalle Kuittinen:

Työväenliike ja sosialismi	35 tuntia		
Kansansivistys- ja opintotyö	30 »		
Yhteiskuntaoppi	13 »		
Filosofia	8 »	=	86

Opintoneuvoja Paavo Niemi:

Kansansivistys- ja opintotyö.....	181 tuntia		
Järjestötieto ja yhdistystoiminta	59 »		
Työväenliike	6 »		
Kunnallistieto	4 »	=	250

Opintoneuvoja Anni Vallanti:

Kansansivistys- ja opintotyö.....	170 tuntia		
Juhlakulttuuri ja näyttämötyö	132 »		
Suullinen esitystaito	16 »		
Kirjallisuus	16 »		
Nuorisotyö	6 »	=	340

Opintoneuvoja Kerttu Värn:

Kansansivistys- ja opintotyö.....	63 tuntia		
Kirjastotyö	41 »		
Yhdistystoiminta	16 »		
Raittiustyö	6 »		
Työväenliike	5 »	=	131

Yhteensä 1 063
luento- ja opastustuntia

Matkat:

Opintoneuvoja Sulo Hentula	7 matkaa,	17 matkapäivää	
« Juhani Hietanen ...	58 »	109 »	
« Kalle Kuittinen	12 »	53 »	
« Paavo Niemi	38 »	125 »	
« Anni Vallanti	32 »	141 »	
« Kerttu Värn	27 »	96 »	
Yhteensä		174 matkaa,	541 matkapäivää

Edellisenä vuotena oli neljä neuvojaa, jotka tekivät 130 matkaa, 439 matkapäivää.

XVI. Kirjeopisto

V. 1961 kirjeopistossa oli 101 kurssia, joita opiskeli 1 414 (v. 1961 1 311) yksinopiskelijaa ja 848 (v. 1960 784) opintokerhoa, joissa yhteensä oli jäseniä 9 390 (8 734), joten kirjeopiston johdolla opiskelevia on ollut kaikkiaan 10 804 (10 045).

Seuraavassa on kerhot ja yksinopiskelijat ryhmitelty opintoaineiden perusteella:

	Kerhoja		Kerboissa jäseniä		Yksin- opiskelijoita		Yhteensä opiskelijoita	
	1961	1960	1961	1960	1961	1960	1961	1960
Yhteiskunnalliset								
<i>aiheet:</i>								
Palkka ja elintaso ...	95	47	965	489	37	27	1 002	516
Kunnallistieto	81	100	906	1 161	48	63	954	1 224
Miten valtiolaivaam- me ohjataan	39	21	493	242	2	2	495	244
Ammattiyhdistys- tieto	43	31	463	352	21	22	484	374
Työmaaluottamus- miesten tehtävät	22	13	257	165	58	44	315	209
Työlainsäädäntö	29	38	275	368	29	25	304	393
Sosiaalipolitiikka ...	19	19	223	199	14	16	237	215
Kansantalous	15	17	189	201	7	9	196	210
Laatua tarkkaava								
ostaja	5	7	82	114	—	—	82	114
Tuotantokomiteat ..	5	2	55	25	2	5	57	30
Naiset työelämässä..	4	1	32	7	—	—	32	7
Osuustoiminta	2	2	26	21	2	1	28	22
Raittiuslautakunta- työ	1	6	25	81	3	10	28	91

	Kerhoja		Kerhoissa jäseniä		Yksin- opiskelijoita		Yhteensä opiskelijoita	
	1961	1960	1961	1960	1961	1960	1961	1960
Kansat yhteistyössä	3	1	28	7	—	—	28	7
Mitä nuoret harras- tavat	2	1	25	15	2	1	27	16
Kulutusosuustoimin- nan perusteet	1	—	8	—	—	—	8	—
Elintasomme	—	7	—	78	—	1	—	79
	366	313	4 052	3 525	225	226	4 277	3 751

Järjestötehtävät:

Järjestötehtävien peruskurssi	51	52	579	592	36	17	615	609
Kirjanpito	19	23	235	274	87	73	322	347
Opinto-ohjaajan teh- tävät	23	17	259	203	24	28	283	231
Puheenjohtajan teh- tävät	19	14	202	157	52	24	254	181
Sihteerin tehtävät ..	9	15	101	174	58	39	159	213
Miten nykyajan yh- distys toimii	9	—	98	—	5	—	103	—
Uutta kokoustoimin- taan	8	19	85	198	4	11	89	209
Opintoasiamiesten kurssi	6	5	49	44	29	31	78	75
Opintoväen jatko- kurssi	6	3	57	28	6	8	63	36
Ohjelmatoiminta	4	2	62	28	—	—	62	28
Varhaisnuorten oh- jaajain kurssi	2	3	14	27	6	6	20	33
	156	153	1 741	1 725	307	237	2 048	1 962

*Kirjallinen ja suulli-
nen esitystaito:*

Suomen kielen kurs- sit	21	20	239	227	80	72	319	299
Suullisen esitystai- don perusteet	22	22	218	221	9	13	227	234
Puhetaito	15	17	162	178	14	12	176	190
Sanomalehden kir- jeenvaiht. kurssi ..	5	5	48	49	22	21	70	70
Näyttelijätaidon kurssi	6	9	67	98	2	2	69	100

	Kerhoja		Kerhoissa jäseniä		Yksin- opiskelijoita		Yhteensä opiskelijoita	
	1961	1960	1961	1960	1961	1960	1961	1960
Asiakirjain laati- minen	5	7	49	64	10	8	59	72
	74	80	783	837	137	128	920	965

Valmistavat kurssit:

Ammattiyhdistys- opiston kesäkoulun valmistuskurssi ..	21	19	219	186	349	311	568	497
Ammattiyhdistys- opiston vuosikurs- sin valmistuskurssi	4	4	41	47	34	47	75	94
Työväen Akatemian valmistuskurssi ..	2	2	15	19	30	37	45	56
Ammattiyhdistys- opiston ruotsinkie- lisen kesäkoulun valmistuskurssi (Fackförenings- kunskap)	—	—	—	—	8	9	8	9
	27	25	275	252	421	404	696	656

Humanistiset aineet:

Psykologia	28	32	301	351	24	30	325	381
Kaunokirjallisuus ..	13	15	135	159	5	5	140	164
Johdatus näytelmä- taiteeseen	8	7	99	83	2	2	101	85
Taidehistorian ääri- viivat	8	7	70	68	7	5	77	73
Kasvatusoppia nuor- ten ohjaajille	4	3	50	40	2	1	52	41
	61	64	655	701	40	43	695	744

Vieraat kielet:

Ruotsin kieli	29	24	338	306	103	95	441	401
Englannin kieli	12	14	110	117	36	35	146	152
Venäjän kieli	3	2	45	34	15	14	60	48
Esperanto	1	1	17	17	4	6	21	23
Espanjan kieli	—	—	—	—	10	4	10	4
	45	41	510	474	168	154	678	628

	Kerhoja		Kerhoissa jäseniä		Yksin- opiskelijoita		Yhteensä opiskelijoita	
	1961	1960	1961	1960	1961	1960	1961	1960
<i>Sosialismi:</i>								
Työväenliikkeen historia	19	17	214	193	8	7	222	200
Hyvinvointivaltio ja työväenliike	12	7	118	65	2	3	120	68
Sosialismin nuorisokurssi	4	5	52	61	—	1	52	62
Tutustumme sosialismiin	5	2	47	18	4	4	51	22
Sosialismin aatehistoria ja teoria	3	3	30	36	—	—	30	36
Materialistisen historiankäsitteiden alkeet	1	—	15	—	—	—	15	—
	44	34	476	373	14	15	490	388
<i>Matemaattiset aineet:</i>								
Laskento	15	13	196	177	61	56	257	233
Mittausoppi	4	3	48	34	9	6	57	40
	19	16	244	211	70	62	314	273
<i>Harrasteaineet:</i>								
Näppärät kädet punovat	10	8	124	95	1	1	125	96
Vasta-alkajasta hyvä kuvaaja	6	5	58	48	8	9	66	57
Taideaskartelun perusteet	5	2	50	17	1	—	51	17
	21	15	232	160	10	10	242	170
<i>Järjestöjen ohjelma-</i> <i>kurssit:</i>								
Työn Nuorten peruskurssi	5	13	67	142	1	1	68	143
Sos.-dem. naisliike ..	5	7	54	84	3	3	57	87
Sosialidemokratian perusta	5	6	53	65	1	1	54	66
SKDL:n ohjelma ja menettelytavat ...	1	2	10	18	1	1	11	19
	16	28	184	309	6	6	190	315

	Kerhoja		Kerhoissa jäseniä		Yksin- opiskelijoita		Yhteensä opiskelijoita	
	1961	1960	1961	1960	1961	1960	1961	1960
<i>Ammattiaineet:</i>								
Puutarhanhoito	7	6	91	69	3	3	94	72
Kodinhoito	4	4	41	44	—	—	41	44
Kansimieskurssi ...	1	1	10	9	6	7	16	16
Maanviljelysoppi	1	1	11	11	—	—	11	11
Merimieskurssi I	—	—	—	—	3	4	3	4
Laivantalouden kurssi	—	—	—	—	1	3	1	3
	13	12	153	133	13	17	166	150
<i>Luonnontieteet:</i>								
Ystävämme atomi .	3	1	54	9	2	—	56	9
<i>Urheilukasvatus:</i>								
Tie oikeaan kuntoutumiseen	2	1	17	11	—	—	17	11
Naisvoimistelunohjaajain kurssi	1	1	14	14	1	4	15	18
	3	2	31	25	1	4	32	29
<i>Ammattiliittojen kurssit:</i>								
Maaseututyöväen kurssi	—	—	—	—	—	2	—	2
Metsä- ja uittotyöväen kurssi	—	—	—	—	—	2	—	2
Metallityöv. kurssi .	—	—	—	—	—	1	—	1
	—	—	—	—	—	5	—	5
<i>Yhteenveto:</i>								
Yhteiskunnalliset aineet	366	313	4 052	3 525	225	226	4 277	3 751
Järjestötehtävät	156	153	1 741	1 725	307	237	2 048	1 962
Kirjallinen ja suullisen esitystaito ...	74	80	783	837	137	128	920	965
Valmistavat kurssit.	27	25	275	252	421	404	696	656
Humanistiset aineet	61	64	655	701	40	43	695	744
Vieraat kielet	45	41	510	474	168	154	678	628
Sosialismi	44	34	476	373	14	15	490	388
Matemaattiset aineet	19	16	244	211	70	62	314	273

	Kerhoja		Kerhoissa jäseniä		Yksin- opiskelijoita		Yhteensä opiskelijoita	
	1961	1960	1961	1960	1961	1960	1961	1960
Harrasteaineet	21	15	232	160	10	10	242	170
Järjestöjen ohjelma- kurssit	16	28	184	309	6	6	190	315
Ammattiaineet	13	12	153	133	13	17	166	150
Luonnontieteet	3	1	54	9	2	—	56	9
Urheilukasvatus ...	3	2	31	25	1	4	32	29
Ammattiliittojen kurssit	—	—	—	—	—	5	—	5
	848	784	9 390	8 734	1 414	1 311	10 804	10 045

Kirjekurssinsa aloitti 682 (623) yksinopiskelijaa ja 301 (286) opinto-kerhoa. Kurssinsa suoritti loppuun 249 (316) yksinopiskelijaa ja 192 (149) opintokerhoa.

XVII. Julkaisutoiminta

1. Työläisopiskelija

Liiton äänenkannattaja Työläisopiskelija ilmestyi vuoden 1961 aikana kerran kuussa, paitsi heinä-elokuussa, 10 numerona, joissa yhteensä oli 267 (283) sivua. Lehden painos on ollut keskimäärin 2 900 kappaletta. Vapaakappaleina on lehteä jaettu liiton edustajiston ja toimikuntien jäsenille sekä jäsenjärjestöjen toimistoihin yhteensä 524 ja opintokerhoille 235 vuosikertaa. Lehteä on tilattu 500 markan hinnasta vuosikerta 1 544 vuosikertaa.

2. Tiedonantolehti

Kertomusvuoden aikana on painatettu 8-sivuista tiedonantolehteä «TSL:n työsaralta», joka ilmestyi neljänä numerona. Sitä on maksutta lähetetty paikallisosastojen toimihenkilöille, opintokerhojen ohjaajille, opintoasiamiehille ja jäsenliittojen opintotyöstä vastaaville toimitsijoille.

3. Opaskirjaset, opintosuunnitelmat ja kirjekurssit

Vuoden aikana on julkaistu ja uusittu entiseen tapaan mainoslehtisiä, ohjekirjasia ja kerhopapereita. Erityistä mainostusta on suoritettu uusista järjestötiedon kursseista.

Uusia *kirjekursseja* on ilmestynyt:

Kunnallistieto II, 1—9 opetuskirjettä, laat. Arvi Kontula.

Järjestötehtävien peruskurssi, 1—6 opetuskirjettä, laat. Hannes Kasanen.

Puheenjohtajan tehtävät, 1—4 opetuskirjettä, laat. Paavo Niemi.

Sihteerin tehtävät, 4 opetuskirjettä, laat. Hannes Kasanen.

Miten nykyajan yhdistys toimii, 5 opetuskirjettä, laat. Juhani Hieta-

nen.
Tutustumme Intiaan ja sen oloihin, 7 opetuskirjettä, laat. Kai R. Lehtonen ja Hannu Tarmio.

Uusia *opintosuunnitelmia* on ilmestynyt:

Keskustelukerho II, 8 eri alustusta.

Keskustelukerho I, 1 alustus.

Äiti ja lapsi suomalaisessa kirjallisuudessa, laat. Vilho Viksten.

4. Yhteistyö KOY Tammen kanssa

Vuoden 1961 maaliskuussa kustansi Tammi TSL:n toimistosihtööri Oiva Valavaaran kirjoittaman «Yhdistystoiminnan käsikirjan».

XVIII. TSL:n edustus yleisluontoisissa järjestöissä ja toimikunnissa

Liitto on ollut edustettuna jäsenjärjestöjen edustajakokouksissa, eräiden järjestöjen merkkijuhlissa, kansanopistojen ja työväenopistojen neuvottelupäivillä sekä kansansivistysjärjestöjen yhteisissä neuvottelutilaisuuksissa. Lisäksi on liitto joko toimikunnan päätöksellä edustettuna tai liiton toimintapiiriä edustavana asianomaisten elinten valitsemina seuraavasti:

Folke Bernadotte-Muistosäätiön hallintoneuvostossa Väinö Ruusala;
Helsingin Yliopiston Kansansivistyslautakunnassa Arvi Hautamäki, varalla Lahja Kivinen;

Kansansivistysrahasto-Säätiön ja sen *kannatusyhdistyksen* valtuuskunnassa Arvi Hautamäki ja Yrjö Kallinen sekä hallituksessa R. H. Oittinen;

Kansalaiskasvatuksen neuvottelukunnan yhteiskuntapoliittisessa jaostossa Arvi Hautamäki;

Neuvostoinstituutin johtokunnassa, sen varapuheenjohtajana Arvi Hautamäki;

Opintoehkusten yhteistyötoimikunnassa Arvi Hautamäki;

SAK:n opintojaoston puheenjohtajana Arvi Hautamäki;

SAJ:n opintojaostossa Väinö Ruusala;

Sivistysjärjestöjen Kansankonservatorion hallintoneuvostossa Martti Lohikoski sekä Aarne Sinervo ja Vilho Järvinen;

Suomalaisen Kirjallisuuden edistämisrahaston valtuuskunnan humanistisessa osastossa Leena Uoti, varalla Sylvi-Kyllikki Kilpi sekä *yhteiskunnallisessa osastossa* Yrjö Kallinen, varalla Väinö Ruusala.

Suomen Akatemian lautakunnassa R. H. Oittinen;
Suomen Lastenelokuvakeskuksen hallituksessa Tyyne Paasivuori, varalla Lahja Kivinen;
Suomen Sosialidemokraattisen Puolueen kasvatustoimikunnassa R. H. Oittinen, Arvi Hautamäki ja Väinö Ruusala;
Suomi-Neuvostoliitto-Seuran keskusjohtokunnassa R. H. Oittinen ja puhemiehistössä Arvi Hautamäki;
Svenska Medborgarhögskolanin hallituksessa Anna Bondestam;
Sibelius-seuran valtuuskunnassa Yrjö Kallinen;
Työväen Kulttuurijärjestöjen neuvottelukunnassa Arvi Hautamäki ja Anni Vallanti;
Työväenliikkeen opistojen hallintoelimissä Työväen Akatemian hallintoneuvostossa R. H. Oittinen ja Oiva Valavaara sekä Työväen Akatemian, Ammattiyhdistysopiston, Väinö Voionmaan Opiston ja Pohjo-lan Opiston johtokunnissa Arvi Hautamäki;
Työväen Matkailuliiton Edustajistossa Pekka Railo, Kirsti Kauko-lampi, Anneli Jalo ja Xenia Parros, varalla Kerttu Makkonen.
Valtion Kansansivistyslautakunnassa Yrjö Kallinen ja Nestori Park-kari, sihteerinä Arvi Hautamäki.
Valtion Kirjastotoimikunnassa Väinö Ruusala;
Väinö Voionmaan Säätiön hallituksen puheenjohtajana R. H. Oitti-nen ja sihteerinä Arvi Hautamäki;
Yhteiskunnallisen Korkeakoulun valtuuskunnassa Yrjö Kallinen, varalla Väinö Liukkonen ja saman hallituksessa Arvi Hautamäki.

XIX. Kansainvälinen toiminta

Liitto on työväen sivistysliittojen kansainvälisen liiton (The Inter-national Federation of Workers' Educational Associations, IFWEA) jäsen. Varapuheenjohtaja R. H. Oittinen on IFWEA:n toimikunnan jäsen.

Manchesterin yliopiston toimeenpanemalle kolmen kuukauden kurs-sille Holly Royde Collegessa 10. 3.—2. 6. 1961 osallistuivat Suomesta Anja Yli-Kovanen, Valkeakoski, Antti Hietanen, Helsinki, Raili Paka-rinen, Helsinki ja Antti-Veikko Perheentupa, Pori. Kaikki neljä saivat opetusministeriön apurahan.

Geneven pohjoismaisen kansanopiston kahden kuukauden pituiselle kurssille 22. 5.—14. 7. 1961 osallistuivat Matti Pylvinen, Jyväskylä ja Helena Vettenranta, Valkeakoski. Opetusministeriö myönsi apurahan, josta suoritettiin Suomen osuus opiston v 1961 kurssin yleiskuluista ja annettiin molemmille osanottajille pieni apuraha. Geneve-koulun hallituksessa on liiton edustajana ollut Väinö Ruusala, varalla Kalevi Pihanurmi.

Pohjoismaisen oppilasvaihdon kautta osallistui Suomesta Ruotsin

kurseille kaksi henkilöä ja vastaavasti Ruotsista ABF:s svenska sek-retariatien järjestämälle kurssille 13 henkilöä.

Paikallisosastojen toimihenkilöiden seminaariin Höjstruppårdenissa Tanskassa 18—24. 7. 1961 osallistuivat Paavo Rantanen, Jyväskylä ja Jarl Nordman, Helsinki.

UNESCO-työläismatka-apurahan turvin järjestettiin 2—17. 9. 1961 nuorisotyöntekijäin opintomatka Tanskaan, Länsi-Saksaan ja Itäval-taan. Matkalle osallistui 15 nuorisotyöntekijää ja kaksi matkan ohjaa-jaa: Martti Pöysälä ja Juhani Hietanen.

16—18. 8. 1961 vieraili Fircroff Collegen rehtori P. G. H. Hopkins Englannista liitossa, Ammattiyhdistysopistossa ja Työväen Akate-miassa.

Opintosihtööri Väinö Ruusala suoritti 24. 9. 1961—17. 1. 1962 väli-senä aikana opintomatkan USA:han saamansa stipendin turvin.

Pohjoismaisten sivistysliittojen opintorehtorien konferenssi pidettiin Helsingissä 13—15. 11.

Pohjoismaisten kansansivistysjärjestöjen konferenssi pidettiin Tans-kassa Hindsgavlessa 25. 6.—1. 7. 1961. Liittoa edusti konferenssissa maisteri Anna Bondestam.

XX. Liiton hallinnassa olevat rahastot

1. Rahastot

Liiton hallinnassa olevien Työväen Sivistysrahaston ja Johan Soini-sen rahaston varainhoidosta ja korkovarain käytöstä mainittakoon seuraavaa:

Työväen Sivistysrahaston varat 1. 1. 1961 olivat 2 006 676 markkaa. Osinkoina ja korkoina on rahasto lisäantynyt 104 141 markalla ja avustuksina on rahastosta myönnetty toimintavuoden aikana 14 000 markkaa ja kuluja on ollut 2 000 markkaa, joten rahaston varat 31. 12. 1961 olivat 2 094 817 markkaa.

Johan Soinisen rahaston varat olivat 1. 1. 1961 145 868 markkaa. Korkotuloja on ollut 6 564 markkaa eikä apurahoja ole rahastosta jaettu, joten rahaston varat 31. 12. 1961 olivat 152 432 markkaa.

2. Folke Bernadotte-Muistosäätiöltä saatujen varojen käyttö.

Folke Bernadotte-Muistosäätiöltä saatiin kertomusvuonna 160 000 markkaa. Summa on käytetty seuraavasti: Manchesterissa pidetyn Holly Royde -kurssin 1 osanottajalle stipendinä 25 000 markkaa, Geneve-koulun 2 osanottajalle stipendeinä 40 000 markkaa, Höjstrup-gårdenissa Tanskassa pidetyn paikallistoimihenkilöiden seminaarin 1

osanottajalle stipendinä 26 748 markkaa ja skandinaavisten vaihtopöytäkavien kuluja Suomessa järjestetyllä ruotsinkielisellä kurssilla 68 252 markkaa.

3. Muu talous

Liiton yleisiin menoihin myönnetty valtionavustus vuonna 1961 oli 8 250 000 markkaa (edellisenä vuotena 7 920 000 mk). Eri tarkoituksiin, joista huomattavimmat ovat opintokerhotoiminta ja kansantajuisen tieteellinen luentotoiminta, saadut valtionavustukset olivat 4 765 000 markkaa (4 417 000 mk).

Metsämiesten Säätiöltä saatiin siirtokirjastotoimintaa varten 250 000 markkaa, joka käytettiin uusien kirjojen ja kaappien hankintaan. Liiton siirtokirjastolle on lisäksi saatu lahjoituksina Oulu Osakeyhtiöltä 100 000 markkaa, Pudasjärven kunnalta 20 000 markkaa ja Juukan kunnalta 20 000 markkaa.

Manchesterissa toimivan Holly Royde -kurssin osanottajien avustamiseen myönsi opetusministeriö 320 000 markkaa ja Geneve-koulun oppilasavustuksiin 150 000 markkaa.

Ent. Kannaksen Rahastolta saatiin 50 000 markkaa, joka on käytetty Työväen Akatemiassa ja Väinö Voionmaan Opistossa opiskeluvien luovutetuilta alueilta lähtöisin olevien nuorten opiskelijoiden avustamiseen.

Jäsenjärjestöjen jäsenmaksuista kerääntyi 5 681 236 markkaa.

Keskinäinen Vahingonvakuutusyhtiö Kansalta on saatu 100 000 markan lahjoitus.

Työväen Muistitietotoimikunnan saamat lahjoitukset ja varojen käyttö on jo aikaisemmin kertomuksessa selostettu.

XXI. Liiton tilinpäätös 31. 12. 1961

Omaisuuksien

Vastaavaa:

I	Varsinainen omaisuus		
	A. Rahoitusomaisuus		
	1. Rahat ja pankkisaamiset	13 721 969: —	
	2. Tilisaamiset	215 928: —	
	B. Vaihto-omaisuus		
	1. Kirjavarasto	97 260: —	
	C. Käyttöomaisuus		
	Aineellinen		
	1. Kalusto	1: —	
	Lisäys v. 1961	32 216: —	
		32 217: —	
	Poisto	32 216: —	1: —
	2. Kirjasto	1: —	
	Lisäys v. 1961	14 418: —	
		14 419: —	
	Poisto	14 418: —	1: —
	3. Muu käyttöomaisuus		
	Arvopaperit	1 864 863: —	
		mk 15 900 022: —	

Vastattavaa:

I	Vieras pääoma		
	A. Lyhytaikainen		
	1. Tilivelat	717 310: —	
II	Rahastot		
	Työväen Sivistysrahasto:		
	Arvopapereina	1 100 000: —	
	Talletuksina	906 676: —	
		2 006 676: —	
	Osingot ja korot	104 141: —	
		2 110 817: —	
	Annettu avustuksina	14 000: —	
		2 096 817: —	
	Kuluja	2 000: —	2 094 817: —
	Joh. Soinisen Rahasto	145 868: —	
	Korkotuloja	6 564: —	152 432: —

III Siirtyvät erät		
1. Muistitiedon keruutyön varoja	424 513:—	
2. Tutkimusvaroja	450 000:—	
3. Kirjeopiston uusimisvar.	1 231 573:—	
4. Muita varauksia	313 719:—	2 419 805:—
IV Oma pääoma		
Puhdas omaisuus 1. 1.—61 ...	10 084 968:—	
Kansa-yhtiön lahjoitus	100 000:—	
	10 184 968:—	
Tilikauden ylijäämä	330 690:—	10 515 658:—
		mk 15 900 022:—

Tulostase

Kulut:

I Varsinaiset kulut	
1. Palkat	7 396 939:—
2. Kansaneläke ja lapsilisät	561 950:—
3. Palkkiot	145 500:—
4. Vuokrat	509 430:—
5. Korkomenot	50 705:—
6. Poistot	46 634:—
7. Muut varsinaiset kulut:	
Posti- ja puhelinkulut	406 702:—
Painatuskulut	374 853:—
Toimistokulut	616 986:—
Matkakulut	1 220 291:—
Ilmoitukset ja lehdet	229 486:—
Ulkomainen edustus ja oppilasväihto	177 285:—
Kurssikulut	702 225:—
Jäsenmaksut muille järjestöille	355 250:—
Sekalaiset kulut	830 563:—
Muistitiedon keruutyöhön	100 000:—
Ruotsinkieliseen työhön	46 800:—
Työläisopiskelijan tappio	43 303:—
Kirjeopiston tappio	810 322:—
Elokuvatoimikunnan varojen ylitys	48 007:—
Kuvataidetoimikunnan varojen ylitys	120 645:—
8. Erilaisia avustuksia käytetty:	
Valtakunnan syrjäseutujen sivistystyöhön	400 000:—
Opintokerhotoimintaan	2 960 000:—
Luentotoimintaan	570 000:—
Metsä- ja uittotyöväen sivistystyöhön	360 000:—

Siirtokirjastotyöhön	390 000:—	
Kuvataidetoimikunnan työhön ..	300 000:—	
Elokuvatoimikunnan työhön	75 000:—	
Geneve-koulun oppilasavustukset	150 000:—	
Manchesterin koulun «	320 000:—	
Folke Bernadotte-Muistosäätiön avustukset	160 000:—	
Ent. Kannaksen Rahaston avust.	50 000:—	
Unescon nuorisomatkaan	100 000:—	5 835 000:—
II Tilikauden ylijäämä		330 690:—
		mk 20 959 566:—

Tuotot:

I Varsinaiset tuotot	
1. Tuotto kirjojen välityksestä	199 029:—
2. Korkotuotot	940 633:—
3. Arpajaisten tuotto	53 668:—
4. Muut varsinaiset tuotot:	
Jäsenmaksut	5 681 236:—
II Valtionavustukset	
Liiton varsinainen valtionapu	8 250 000:—
Valtak. syrjäseutujen sivistystyöhön	400 000:—
Opintokerhotoimintaan	2 960 000:—
Luentotoimintaan	570 000:—
Metsä- ja uittotyöväen sivistystyöhön	360 000:—
Kuvataidetoimikunnan työhön ..	300 000:—
Elokuvatoimikunnan työhön	75 000:—
Unescon nuorisomatkaan	100 000:—
	13 015 000:—
Erilaisia avustuksia:	
Geneve-koulun oppilasavustukset	150 000:—
Manchesterin koulun «	320 000:—
Folke Bernadotte-Muistosäätiöltä	160 000:—
Metsämiesten Säätiöltä (siirtok.)	250 000:—
Oulu Osakeyhtiöltä (siirtok.)	100 000:—
Pudasjärven kunnalta (siirtok.) ..	20 000:—
Juukan kunnalta (siirtok.)	20 000:—
Ent. Kannaksen Rahastolta	50 000:—
	1 070 000:—
	mk 20 959 566:—

Helsingissä, maaliskuun 26 p:nä 1962.

Yrjö Kallinen
 Työväen Sivistysliitto r.y.
 toimikunta
 Arvi Hautamäki

Tilintarkastuslausunto

Työväen Sivistysliitto r.y:n 28. 4. 1961 pidetyn edustajiston varsinaisen kokouksen valitsemina tilintarkastajina, joista Artturi Saarimaa on Kulutusosuuskuntien Keskusliitto (KK) r.y:n edustajana osallistunut myös vuoden varrella toimitettuihin valvontatarkastuksiin, olemme suorittaneet liiton vuoden 1961 tilien tarkastuksen. Sen perusteella esitämme seuraavaa:

1. Tilinavaus on oikea. Tilimerkinnät ovat pätevien tositteiden mukaiset.
2. Käteiskassa on vuoden varrella toimitetuissa tarkastuksissa ollut kirjanpidon mukainen. Tilintarkastuksen aikana laskemamme käteiset rahavarat vastasivat rahatilin saldoa.
3. Pankkitilien saldot olivat yhdenmukaiset pankkien ilmoitusten kanssa. Postisiirtotilillä todettiin olevan kirjanpidon osoittama määrä.
4. Arvopaperit ja obligaatiot olivat tallessa.
5. Tilinpäätös on oikein laadittu. Omaisuus- ja velkaerät vastaavat tilinpäätökseen merkittyjä määriä.
6. Palovakuutukset ovat voimassa.
7. Kirjanpito on tarkoituksenmukaisesti järjestetty sekä oikein ja hyvin huolellisesti hoidettu.

Tutustuimme vielä edustajiston ja toimikunnan kokousten pöytäkirjoihin ja saimme sen käsityksen, että liiton asioita on kuluneena vuonna hoidettu sääntöjen ja edustajiston kokousten ohjeiden mukaisesti ja muutenkin menestyksellisesti.

Tarkastuksen perusteella ehdotamme, että tilinpäätös vahvistettaisiin ja että tili- ja vastuuvollisille myönnettäisiin vastuuvapaus vuodelta 1961.

Helsingissä, helmikuun 19. päivänä 1962.

V. Harinen

Artturi Saarimaa
HTM